

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Ljubljana v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO VI./STEVILKA 8

CELOVEC, DNE 20. FEBRUARJA 1964

CENA 2.— SILINGA

Volili bomo naše občinske može

Zadnje občinske volitve so bile na Koroškem 2. marca 1958. Za nas koroške Slovence so stale v znamenju gonje proti obveznemu dvojezičnemu pouku. Vzdušje je bilo v predvolilni dobi napeto tako, da sta se morali obe osrednji slovenski organizaciji obrniti zaradi groženj celo na zveznega predsednika.

Ob teh okoliščinah so se slovenski volilci še bolj strnili ter s svojo glasovnico izpovedali, da obsojajo narodnostno mržnjo in razpihovanje narodnostnih strasti, ki so nam prizadejale v preteklosti že toliko gorja. V številnih občinah od Straže vasi v Ziljski dolini do Suhe v Podjuni so vložili tedaj naši rojaki svoje liste v prepričanju, da narodovega idealizma nemški nacionalizem ne bo strl nikoli. Zvestoba, ki so jo izkazali naši volilci v občinski odbore izvoljenim možem, so ti v preteklih šestih letih vračali s tem, da so zastavili ves svoj vpliv v dobro našega človeka, posebno, kadar je šlo za priznanje njegovih najosnovnejših narodnih pravic. Neizbrisno bodo zapisana imena tistih v naših srcih, ki so z vso odločnostjo kot občinski može obsojali gonjo proti slovenskemu pouku, šolske štrajke ter končno protustavno odločitev, ki je zrušila obvezno dvojezično šolo. Ves svoj vpliv pa so zastavili tudi, kadar se je bilo treba zavzemati za priznanje načela pouka krščanskega nauka v materinščini.

1. marca 1964 bomo na Koroškem zopet pozvani na volišče. Gotovo se je medtem vzdušje v deželi izboljšalo. Ljudskošolske prilike sicer še niso urejene, vendar vse kaže, da obstaja v deželi resna volja, popraviti vsaj do gotove mere krivico, ki je bila manjšini prizadeta jeseni leta 1958. Seveda pa v življenju velja le to, kar imaš in ne to, kar boš morda imel. Tako imamo glede ljudskošolske ureditve zaenkrat v spominu le to, kar se je dogajalo na Koroškem, preden je bila pokopana obvezna dvojezična šola. Groženj torej ni manjkalo, o tem pričča tudi posebna spomenica koroških Slovencev. V njej so navedena imena oseb, ki so druga drugo prekašale v gonji proti slovenskemu pouku. Ko je pri tej gonji vse odpovedalo, je moral celo Tito na plan, češ, kdor je za slovenščino, je Titoist, komunist, iredentist itd. Da kandidirajo na listah večinskih strank pri sedanjih volitvah tudi osebe, ki so izlile ves svoj žolč na naše dobro in pošteno slovensko ime, vemo. Vsled tega naj se nihče ne čudi, če smo se načelno odločili za lastne slovenske liste. Na vodilnih mestih naših list kandidirajo može, ki prihajajo iz narodno zavednih družin, može, ki jim je bilo sveto vse, kar je v zvezi s slovensko kulturo in našo tradicijo. O njih vemo, da bodo možato zastopali v občinskih odborih naše interese, hkrati pa imeli pred očmi blagor vseh občanov. Kot so doprinesli naši občinski očetje v preteklih letih svoje za pomiritev duhov v občinah in s tem v deželi, tako se bodo tudi v prihodnjih letih dosledno zavzemali za mirno sožitje obeh narodnosti v deželi. Kulturni, gospodarski in socialni napredek občin je osnova naših volilnih programov, ki so jih pripravili, upoštevajoč posebnosti posameznih občin, slovenski zaupniki v preteklih tednih v občinskih volilnih odborih dvojezičnega ozemlja. Nenavadno veliko je bilo po občinah zanimanje za vsa vprašanja, ki so v zvezi s pripravami na volitve. Na skupnih sestankih je prevladovalo mnenje, da je dolžnost vsakega, storiti vse, da bodo zastopali naše interese v občinskih odborih najboljši može. Da se ti niso izognili dolžnostim ter prevzeli kandidature, zaupano jim po vseh slojih našega prebivalstva, kaže, da je na splošno prodrlo mnenje:

Državljska vojna na Cipru

Krvavi spopadi v Limasolu. — Resen položaj v Polisu. — Turki pripravljajo invazijo? — Grška vlada je sklicala izredno sejo, na kateri so govorili o ciprski krizi. — VS (Varnostni svet) je razpravljaj o Cipru.

Medtem ko Anglija in Amerika ponujata Cipru pomoč NATO in ko predsednik Makarios zahteva intervencijo OZN, se državljanska vojna na Cipru nadaljuje. Zadnje dni so se hudo spopadli v mestu Limasolu. Sedaj pa je položaj napet tudi v mestu Polisu.

Ob koncu tedna je imela grška vlada izredni sestanek, na katerem so razpravljali o ciprskem vprašanju. Sestanku je prisostvoval podsekretar ZDA George Ball ter veleposlanika ZDA in Anglije v Atenah.

Sklicanje Varnostnega sveta

Iz New Yorka pa poročajo, da je bil v ponedeljek zvečer sestanek Varnostnega sveta. Sestanek je zahtevala ciprska delegacija kakor tudi angleški zastopniki. Gre za to, da bi se angažirala OZN pri vzpostavljanju miru na otoku.

U Tant je zahteval takoj v začetku debate, da mora VS sestaviti resolucijo, ki bo prinesla Cipru mir. Seveda se morajo še preje Ciper, Anglija, Grčija in Turčija izjaviti, da soglašajo z resolucijo. Razen tega se morajo imenovane države še zediniti, kako si bodo razdelili stroške za vzdrževanje enot UNO. Gotovo pa je, da bo Ciper odklonil vsako denarno pomoč.

Stališče Moskve

Nejasno je tudi stališče Moskve. Sovjetska zveza se gotovo ne bo hotela pridružiti finansiranju UNO-akcije. Lahko pa tudi prepreči s svojim vetom soglasnost štirih v

ciprskem sporu neposredno udeleženih držav.

Orožje iz vzhodnih držav

Britanski minister za kolonije Sandys je ostro protestiral pri ciprski vladi, češ da trvača na Ciper inozemsko orožje z vednostjo predsednika Makariosa. Sandys pa pri tem ni hotel povedati, odkod dobiva Ciper orožje. Domnevajo samo, da prihaja orožje iz držav vzhodnega bloka.

Turki gredo na Ciper?

Iz Cipra poročajo o vojaških pripravah v turškem pristanišču Iskenderu. Šef turškega generalštaba je izjavil, da imajo turške čete vaje, zanikal pa je, da bi šle te čete na Ciper. Vsekakor so Turki že drugič v 48 urah ukrenili mere, ki spominjajo na vojno pretnjo, z namenom izvajati pritisk na politična pogajanja, ki so v teku, pa tudi spričo eksplozivnega položaja, ki vlada v mestu Polisu. Tu se je zabarikadiralo 700 Turkov v neki šoli potem, ko je prišlo zadnje dni do hudih bojov s ciprskimi Grki.

Kritično stanje na otoku

Ameriški namestnik zunanjega ministra Ball se je po svoji neuspeli akciji na Cipru, Ankari in Atenah vrnil v Washington. Dejal je, da je položaj na Cipru resen. Na vsak način moramo preprečiti vsako nadaljnje prelivanje krvi. Ball je zaman prepričeval predsednika Makariosa, da bi dal dovoljenje za nastop NATO na Cipru.

Začetek sodbe proti morilcu Rubyju

V torek ob 16.04 po srednjeevropskem času se je začel v Dallasu (Teksas-ZDA) proces proti Jacku Rubyju, (izg. Džeku Rabiju), ki je ustrelil morilca Johna (izg. Džona) Kennedyja — Leeja Oswalda.

Proces je otvoril sodnik Joe S. Brown z besedami: „Ali je za sodbo Jacka Rubyja državni tožilec pripravljen? Državni tožilec Henry Wade je na vprašanje pritrdil, a takoj nato je dodal, da želi sodišču predložiti več predlogov. Prav tako je pritrdilno odgovoril na sodnikovo vprašanje Rubyjev glavni zagovornik Malvin Beeli.

S tem se je že začela težavna pravna borba in otvoritev procesa proti posestniku nočnega lokala Jacku Rubyju.

Sodnik odkloni 3 predloge

Zaporedoma je odklonil sodnik Brown tri predloge:

1. predlog za oprostitev, ki pa ni bil podrobno utemeljen,
2. predlog za ustavitev procesa na podlagi izvida, po katerem naj bi bil Ruby duševno bolan, Rubyjev zagovornik je namreč

V občinah bomo imeli le toliko vpliva, kolikor si ga bomo znali z lastnim delom pridobiti. Čim več naših uglednih mož v občinskih parlamentih! To je geslo volitev, ki naj tokrat še v večji meri pokažejo našo neomahljivo voljo do življenja, trdoživost našega ljudstva, katero se nikoli ni izogibalo jasnim odločitvam, ki jih je od njega terjalo demokratično življenje v naši državi. Tudi tokrat bomo z glasovnico v roki dokazali svojo politično zrelost ter oddali svoj glas nosilcem naših list. Le na zaupanju more sloneti zdravo družbeno življenje. Zato nam bo tudi v občinah, kjer niso bile vložene lastne liste vodilo: glas možem, ki so vredni našega zaupanja!

Poneverbe v celovškem gradbenem uradu

Referent za finance zaprt. Milijon šil. predplačila. Do sedaj že tri osebe v preiskovalnem zaporu.

Afera v celovškem gradbenem uradu zavzema vedno večji obseg. V torek so aretirali referenta za finance, mestnega svetnika Antona Mayerhoferja. Mayerhoferju očitajo, da je nakazoval ponarejene račune v višini skoro enega milijona šil. Račune je predložila betonska tvrdka Stoiser und Wolschner, podpisal pa jih je vodja kanalizacijskega oddelka ing. Wallner.

- KRATKE VESTI -

● Neka italijanska tovarna je začela prodajati nove ure, ki se z magnetom pritrjujejo na ustrezno kovinsko ploščo v avtomobilu. Življenjska doba baterije, ki daje električno energijo proti sunkom in tresljajem odporni uri, znaša 14 mesecev.

● Na avstrijskem avtomobilskem trgu so prodali v lanskem letu nekaj nad 30.000 varnostnih pasov iz terilena, kar je približno 75 odstotkov lani prodanih, čedalje bolj razširjenih pripomočkov za zaščito avtomobilistov in njihovih sopotnikov.

● Grčijo je lani obiskalo 672.920 tujih turistov. Po nepopolnih podatkih je imela dežela od lanskega turizma 82.22 milijona dolarjev čistega dohodka, kar je za 20 odstotkov več kot v letu 1962.

● Letališke oblasti v Kairu so sporočile, da je iz letala na poti iz Luksora v Kairo padla stewardesa Hana el Abed. Kakor so izjavili člani posadke, je glavni pilot opazil 25 minut po vzletu odprta vrata, stewardese pa ni bilo nikjer. Helikopterji, ki so kasneje preiskali okolico, so našli posmrtno ostanke stewardese pri vasi Bosaliji okoli 45 km južno od Luksora.

● V Franciji so prepovedali prodajo zračnih pušk in igrač v obliki revolverjev mladostnikom (pod 18 let). Starši morajo priti v prodajalno sami ali pa so dolžni dati otrokom pismeno dovoljenje.

● S strupenim plinom namerava ameriška mornarica dokončno obračunati s približno 20.000 strakosi, ki ogrožajo letalski promet nad Havajskimi otoki. V minulih petih letih je 2.100 ptičev te vrste (razpon kril do tri metre) trčilo v mornariška letala.

● V porensko-vestfalski pokrajini preizkušajo postopek za ugotavljanje množine prahu v zraku. Zbirajo vzorce deževnice; vodo segrevajo, da izpari, na dnu pa ostanejo delci prahu, ki jih deževne kapljice prinesejo iz zraka na zemeljsko površino.

● Štirimotorno transportno letalo ameriške mornarice „C-54“ z osemčlansko posadko je strmoglavilo pri Calvertonu v državi New York. Med člani posadke je zahtevala nesreča pet smrtnih žrtev.

● Na območju raziskovalne postaje „Mirnij“ na Antarktiki besni že več dni hud snežni vihar, ki je pokril bivališča z dva metra debelo snežno odejo. Veter, ki vleče s hitrostjo 30 km v sekundi, je potrgal električne napeljave, ki povezujejo naselje „Mirnij“ z agregatom na deset kilometrov oddaljeni postaji s tehničnimi napravami.

● Angleži in Francozi bodo nadalje pripravljali načrte za predor pod Rokavskim prelivom, je dejal britanski minister.

● Mestno županstvo v Chicagu je imelo lansko leto 16 tisoč tožb za povračilo škode. Največ tožb je zaradi golobov, ki spustijo na klobuke meščanov svoj spominček. Mesto je dolžno povrniti škodo.

● Močan potres je bil 17. febr. v Švici in sicer v kantonu Schwyz. Moč potresa je bila takšna, da so nekateri pešci popadali na tla. Na področju Sarneu in v kantonu Unterwalden so padle celo slike s sten.

Volitve v Grčiji

Pri splošnih parlamentarnih volitvah, ki so bile v nedeljo v Grčiji, je zmagala Unija centra z voditeljem George Papandreu. Dobila je 53,47 odstotkov vseh glasov. Nacionalna radikalna unija, katere voditelj je prejšnji ministrski predsednik Karamanlis je dobila 35 odst. glasov. Prokomunisti pa 11 odst. vseh glasov.

Od 300 poslanskih mest v parlamentu si je Unija centra zasigurala 174.

Politični teden

Po svetu . . .

NA CIPRU SE NE BO MIRU?

Ves zapadni svet z zaskrbljenostjo gleda zadnji teden na nezmanjšano napeto stanje na otoku Cipru, kjer so spopadi med Grki in turško manjšino na otoku na dnevnem redu in mejijo skoraj že na državljansko vojno v manjšem obsegu.

Do posebno hudih spopadov je prišlo v drugi polovici preteklega tedna v pristaniškem mestu Limasol (kakih 45.000 prebivalcev) na jugu otoka; v teh bojih je zgubilo življenje oziroma bilo ranjenih nad sto ljudi, in to večinoma ciprskih Turkov. Britanske vojaške oblasti na otoku so z vso resnostjo intervenirale pri ciprskem notranjem ministru Yogardjisu zaradi ustavitve sovražnosti. Premirje je bilo zopet upostavljeno s pomočjo britanskih otopskih čet.

Zaradi nezmanjšane napetega stanja se je v preteklem tednu mudil na Cipru tudi namestnik zunanj. ministra ZDA Georges Ball, da bi posredoval v sporu. Sestal se je nekajkrat s ciprskim predsednikom in zastopniki turške manjšine. Po ameriškem predlogu naj bi začasno prevzele skrb za vzdrževanje miru in reda na Cipru mednarodne čete. Predsednik Makarios je ta predlog kljub ponovnim razgovorom zavrnil z utemeljitvijo, da naj spor rešuje Varnostni svet. V ta namen je odšla v New York ciprska delegacija in tam predložila Varnostnemu svetu resolucijo, ki prepoveduje vsaki tuji državi, vključno Grčijo in Turčijo, vmešavati se v ciprske zadeve. Pač pa naj bi prevzel jamstvo za neodvisnost Cipra Varnostni svet.

Nekateri politiki, zlasti turški, pa so mnenja, naj bi Ciper razdelili v grški in turški del in bi na ta način dosegli pomiritev na otoku. Grki in zlasti predsednik Makarios pa so odločno proti temu predlogu.

KANCLER DR. ERHARD V PARIZU

Pretekli petek je prišel zahodnonemški kancler dr. Erhard v spremstvu zun. ministra Schröderja na dvodnevni obisk v Francijo oz. na razgovore s predsednikom generalom de Gaulleom. Ta uradni obisk je v smislu svoječasne francosko-nemške pogodbe, kjer je med drugim določeno, naj se sestanejo najvišji državniki obeh držav vsakega pol leta.

Predmet tokratnih razgovorov so bili poleg vojaških in svetovnopoličnih problemov tudi koordinacija agrarne politike EWG-držav, vprašanje evropske politične združitve z Vel. Britanijo ali brez nje. Razpravljali so tudi o medsebojnem razmerju držav Atlantske pogodbe, o vprašanju glede položaja v južnovzhodni Aziji in v Latinski Ameriki. V soboto so bili razgovori v lepem soglasju zaključeni.

SESTANEK JOHNSONA IN DOUGLAS-HOME

Za svetovno politiko je bil v preteklem tednu važen tudi uradni obisk britanskega min. predsednika Douglas-Homea v Washingtonu, kjer se je razgovarjal z ameriškimi predsednikom Johnsonom v prvi vrsti o političnem razmerju med Zahodom in Vzhodom kot tudi o trgovini z vzhodnim blokom držav in posebno še s Kubo.

V ZDA so zlasti v zadnjih tednih postali nevoljni na Vel. Britanijo, ker je dobavila Kubi večje število omnibusov; nadalje jim ni po volji, ker Angleži precej raznovrstnega blaga (zlasti strojev in opreme) dobavljajo tudi vzhodnim državam.

Po daljših razgovorih sta se oba državnik v glavnih točkah zedinila, vendar je britanski min. predsednik izjavil, da hoče Anglija svojo trgovino z vzhodnimi državami po možnosti še razširiti, pač pa je dodal, da seveda ne namerava dobavljati nikakega vojaško važnega materiala. Tudi glede priznanja ljudske republike Kitajske si nista bila enotna: kot že pred leti laburisti, je tudi vlada Douglas-Homea mnenja, da bi naj bila pekinška Kitajska sprejeta v Organizacijo združenih narodov, medtem ko so ZDA še vedno temu nasprotne.

VELIKONOČNI OBISKI BERLINČANOV

Ze ob priliki pogajanj zahodnoberlinskih upravnih oblasti z onimi v sovjetski coni Nemčije glede enodnevnega prehoda Zahodnoberlinčanov na obisk v vzhodni del mesta je bilo slišati glasove, naj bi te propust-

nice uvedli še večkrat ob drugih prilikah, tako n. pr. za Veliko noč.

Tozadnevne razgovore so zastopniki enih in drugih oblasti začeli že pred tednom. Vendar pa izgleda, da to pot ne bo uspeha. Konec preteklega tedna so bila ta pogajanja v glavnem zaključena; zahodnoberlinski senat in bonnska vlada sta odklonila vzhodnonemške predloge oz. ponudbe glede izdaje velikonočnih propustnic in sta izjavila, da pristaneta le na tozadnevni načrt, ki sta ga onadva svoječasno izdelala in predložila. Ponudbe vzhodnonemških oblasti namreč precej neprikrivo kažejo na to, da hočejo ta dogovor zlorabiti in kovati iz njega zase politični kapital (med drugim zlasti to, da bi čimprej ves svet priznal sovjetsko cono Nemčije kot samostojno državo).

SOVJETSKI DIPLOMAT „ODELJAN“

Precejšnjo senzacijo na Zapadu, toda precej „prahu“ v Sovjetski zvezi je zadnje dni zbudila novica, da je šestintridesetletni sovjetski diplomat Juri Nosenko nenadoma izginil iz Zeneve v Švici in da je v Združenih ameriških državah že zaprosil za politično zatočišče. Imenovani diplomat, o katerem pravijo, da je bil tudi oficir sovjetske tajne obveščevalne službe, je sodeloval pri ženevskih razorožitvenih pogajanjih kot član sovjetske delegacije.

Vodja sovjetske delegacije Semjon Carapkin je v tej zvezi zahteval takojšnjo izročitev „ubeznika“ in je ostro napadal

. . . in pri nas v Avstriji

SPOMIN NA 12. FEBRUAR 1934

Ze zadnjič smo na kratko poročali o zelo razveseljivem dejstvu, da sta sklenili obe največji vladni stranki (OeVP in SPOe), naj bodo vse večje in pomembnejše svečanosti v spomin na ta žalostni dan v novejši avstrijski zgodovini prirejene skupno.

Vse svečanosti, tako tudi največje na Dunaju, so potekale v najlepšem redu; pred njimi so bile po cerkvah vseh veroizpovedi spominske žalne službe, katere so opravili najvidnejši njihovi predstavniki. Po spominski vladni svečanosti na Trgu junakov na Dunaju, kjer je govoril kancler dr. Gorbach, je bila naslednja pred grobiščem februarških žrtev na dunajskem osrednjem pokopališču, kjer je govoril podkancler dr. Pittermann. Posebno ganljivo je bilo, ko sta kancler in podkancler skupno položila na grobišče vladni žalni venec k že položnim treh avstrijskih strank (KPOe, OeVP in SPOe), nekaj časa tam v molku obstala in si nato po državni himni simbolično podala roki.

Spominske svečanosti so bile tudi po drugih večjih mestih v državi, tako tudi v Celovcu in Beljaku.

STAVKA SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV?

Konec februarja se nam obeta posebne vrste stavka, katere bo posebno veselo dijaštvo — namreč stavka profesorjev srednjih in njim sorodnih šol, katere do sedaj tako rekoč še nismo poznali.

Vzrok stavke bo neka vladna odredba še iz leta 1935, po kateri je bil takratni državni proračun zaradi slabega stanja držav. financ precej utesnjen in je vlada istočasno zvišala delovni čas vseh državnih nameštencev in tako tudi profesorjev. Ta zasilna odredba o zvišanih delovnih storitvah je bila zaradi izboljšanja finančnega stanja države že v vseh strokah odpravljena, le pri profesorjih ne. Strokovno profesorsko združenje si že več let prizadeva, da bi doseglo odpravo te krivice, vendar je dosedaj našlo pri kanclerjevem uradu kot tudi pri pristojnih ministrstvih le gluha ušesa.

Če se torej ne bodo pravočasno zedinili, bodo naši srednješolci kak dan brez pouka, kar si dostikrat tako želé! Juhé . . .!

DR. KLAUS — NOVI KANCLER?

Obe glavni avstrijski vladni stranki — OeVP in SPOe — ne mučijo le skrbi glede vsaj do neke mere brezhibnega delovanja medsebojne koalicije, temveč delajo sive laze njihovim vodilnim politikom tudi notranja strankarska osebna vprašanja.

Pri socialistih so se v zadnjih dveh mesecih povečala nasprotstva zlasti po sporu med bivšim in sedanjim notranjim ministrom Afritschem in Olahom, o čemer smo poročali zadnjič.

Švico in njene varnostne oblasti, češ da zelo slabo skrbijo za varnost in zaščito udeležencev mednarodnih konferenc, ki so na ozemlju Švice in da so v slučaju Nosenka pokazale „skrajno pomanjkljivo skrb“, da bi ugotovile, kam je izginil. Švicarski zunanji minister Wahlen je poklical k sebi sovjetskega poslanika v Švici Loščakova in ostro protestiral proti tako neresničnim in smešnim obdolžitvam in trditvam Carapkina, ker po njihovih ugotovitvah, kot je poudaril, ne gre za nikako ugrabitev Nosenka.

Po poročilih iz Moskve so Sovjeti nevoljni tudi na Združene ameriške države, češ da so one sokrivate Nosenkovega ubežništva. Sovjetski zun. minister Gromiko je poklical v ministrstvo ameriškega poslanika v Moskvi Kolerjain in je ostro kritiziral ameriško ravnanje. Po najnovejših poročilih je ta afera Sovjetom „stopila v kosti“ in nameravajo bajé zaradi tega odpoklicati svojo delegacijo, ki se mudi v Zenevi pri razorožitveni konferenci.

FORMOZA PREKINILA DIPLOMATSKE STIKE S PARIZOM

Kar je ves politični svet vsak dan pričakoval, se je zgodilo v začetku preteklega tedna: po vesteh iz glavnega mesta Formoze Taipeh je nacionalistična Kitajska prekinila diplomatske stike s Francijo, katera je dva tedna prej priznala Ljudsko republiko Kitajsko v Pekingju. S tem korakom je Čangkajškova vlada v Taipehu odločno zavrnila de Gaullovo teorijo o možnosti obstoja „dveh Kitajsk“. Francosko diplomatsko zastopstvo je ob koncu tedna že odpotovalo iz Taipeha domov v Francijo.

V Avstrijski ljudski stranki pa so se povečala nesoglasja med vodstvom stranke, ki ga v glavnem predstavljata strankin vodja dr. Josef Klaus in njen glavni tajnik dr. Herman Withalm, na eni strani ter zveznim kanclerjem dr. Gorbachom z ostalimi člani vlade, ki pripadajo OeVP. Dr. Gorbach je že nekajkrat namignil, da so „njegove roke postale že trudne“ in da bi rad oddal svoje mesto mlajšim. Po mnenju večine vplivnih osebnosti v OeVP pride za njegovega naslednika le dr. Klaus v poštev.

Politični napovedovalci so razen tega postregli tudi že z imeni novih OeVP-ministrov: finančni minister naj bo gener. tajnik dr. Withalm; prosv. min. sedanji predsednik parlamenta dr. Maleta; poljedelski minister predsednik Kmečke zveze Josef Wallner; trgovinski minister poslanik dr. Carl Bobleter; obrambni minister isti — dr. Karl Schleinker, za katerega pa še ni tako gotovo, ker je on zvest pristaš kanclerja dr. Gorbacha.

Če bi postal dr. Klaus kancler, bi torej bili združeni v eni osebi dve mesti: kanclerja in vodje stranke, kar so bili pred njim že ing. Figl, ing. Raab in dr. Gorbach do lanskega strankinega kongresa v Celovcu. Na ta način bi se lahko enakovredno pogajal s socialistom dr. Pittermannom, ki je tudi vodja socialistične stranke in podkancler hkrati.

Tozadevna dokončna odločitev bo skoraj gotovo padla 27. februarja t. l. na seji strankinega zveznega sveta na Dunaju.

GRADIŠČANSKA BREZ ELEKTRIKE?

Marsikdo najbrž še ne vé, da je Gradišćanska edina dežela v Avstriji, ki nima svoje deželne elektrifikacijske akcijske družbe, kot jo imajo ostale, temveč izvršujeta to nalogo Spodnja Avstrija s svojo el. družbo NEWAG in Štajerska s svojo el. družbo STEWEAG. (To sta podobni družbi, kot je koroška KELAG.)

Gradišćanska deželna vlada si že nekaj let sem prizadeva, da bi se tudi na tem področju osamosvojila, in je že l. 1959 tamkajšnji deželni zbor odobril zakon za ustanovitev Gradišćanske elektrifikacijske akcijske družbe (okrajšano BEWAG), katerega pa ustavno sodišče ni hotelo v celoti potrditi. — Tudi ministrstvo za promet in elektrifikacijo stoji na stališču, da je ta zahteva Gradišćanske po osamosvojitvi upravičena, in je že izdelalo odgovarjajočo novelo k 2. zakonu o podržavljenju, ki govori o zadevnih elektrifikacijskih družbah, katere pa ministrski svet še vedno ni rešil oz. odobril.

Ker se zadeva nikakor noče premakniti z mrtve točke, so sindikalni (delavski) sveti treh največjih obratov, ki dobavljajo električni tok Gradišćanski, naredili v ponedeljek protestni pohod pred sedež vlade na

SLOVENC

doma in po svetu

Rojakom v okolici Linza

Obveščamo rojake v okolici Linza ob Donavi, da bo odslje vsako prvo nedeljo v mesecu sv. maša za Slovence in sicer ob 9. uri dopoldne. Vljudno vabljeni!

Kipar Gorše odšel v New York

Iz Clevelanda, kjer je prebil 12 let, se je preselil v New York kipar France Gorše. Njegov odhod je velika izguba za slovenski Cleveland.

Koncert „Slovana“

V Clevelandu (ZDA) je pevsko društvo „Slovan“ priredilo svoj koncert pod vodstvom pevovodje Antona Šubla v domu na Recher Ave. Peli so narodne in umetne pesmi. Nastopili so v zboru, kvintetu in duetu.

Nov kulturni sedež v Beneški Sloveniji

Pretekli mesec so imeli v Čedadu pomemben kulturni praznik. Tam so namreč odprli nov sedež prosvetnega društva „Ivan Trinko“. Svečanosti so prisostvovali poleg številnih beneških rojakov tudi zastopniki iz Trsta in Gorice. Beneški Slovenci bodo odslej lahko v novem prosvetnem sedežu razvijali narodno in kulturno delo, ki ga je tako izredno opravljal njihov pokojni narodni voditelj pesnik in pisatelj Ivan Trinko.

Zgodovinar dr. Ljudmil Hauptmann 80-letnik

Tedni dni je slavil 80-letnico rojstva v Bohinju upokojeni zgodovinar univerzitetni prof. dr. Ljudmil Hauptmann. Njegov rod izvira iz Gaja nad Mariborom.

Rodil se je v Gradcu 5. februarja 1884. Tu je končal gimnazijo in univerzo, kjer se je posvetil študiju zemljepisa in zgodovine.

Kot profesor je služboval v Gradcu, Fürstenfeldu in na Dunaju. Po l. 1919 pa je prišel v Ljubljano, kjer so ga že l. leto kasneje poklicali za profesorja občje zgodovine srednjega veka in starejše slovenske zgodovine na ljubljansko univerzo.

Z njim je dobila stolica za zgodovino globokoumnege znanstvenika in odličnega akademskega učitelja. Prof. Hauptmann je napisal dolgo vrsto temeljitih znanstvenih razprav, v katerih obravnava predvsem starejšo družbeno, socialno, pravno in politično zgodovino Slovencev.

Čeprav je bil njegov glavni predmet srednji vek, je vendar zgodovinar upiral svoj pogled tudi v novejšo dobo, kjer ga je med drugim zanimala vsa tragika sožitja in mejaštva Slovencev in Nemcev v vzhodnem predelu srednjeevropskega prostora.

25-letnico mašništva

Je slavil v Torontu č. g. Anton Vukšinič. Svečanost je organizirala „Katoliška ženska liga“ župnije sv. Tereze v Port Colborneau.

Osamljen slovenski grob

Je na pokopališču pri mestu Malmö (Švedska). Je to grob Kristijana Lederhasa. Rojen je bil 12. 6. 1918. Umril pa je za srčno kapjo 13. 10. 1963. Ker je živel povsem osamljeno, ga ostali rojaki niso poznali in tudi nihče ne ve, odkod je doma. Znano je samo to, da je bil na švedskem 8 let.

Slovensko besedilo „Veseli Božič“

Je bilo vključeno na mnogojezični voščilni karti predsednika ontarijske vlade Johana P. Roberta in ministra za državljanstvo Johna Jaremka.

International Institute of Metropolitan Toronto je imel na svojih voščilnih kartah z božično zvezdo na notranjih dveh straneh podobno mnogojezično voščilo obenem s slovenskim.

Poroka med Slovenci v Chicagu

Decembra lani sta se poročila v cerkvi sv. Štefana Petter Fišinger in Marija Kranjc. Oba sta med Slovenci dobro znana. Dr. Fišinger je sin dr. Alfreda in Metode Fišinger, poznanega slovenskega glasbenika v Chicagu ter sodelavca na vseh kulturnih prireditvah.

Marija Kranjčeva pa je znana kot odlična pevka in je študirala solopetje na „De Paul Univerzi“ z izvrstnim uspehom. Lani je pela tudi v Nici na Francoskem.

„Slehernik“ v Clevelandu (ZDA)

Slovenski oder je priredil decembra 1963 na odru šentiviške dvorane krasno izvedbo duhovne igre „Slehernik“, ki jo je po Hofmannsthalovem „Jedermannu“ za Slovence priredil pesnik Oton Župančič. Posebnost predstave je bila, da je režiser Jože Dovjak postavil igro po zunanosti v sodobno okolje.

Dunaj, obenem pa so zagrozili s splošno stavko, ki naj se prične danes. Na ta način bi bila Gradišćanska brez električnega toka in bo treba spet na dan izveliči „stare, smrdljive petrolejke“ in sveče. Upajmo pa, da se bodo končno le še pravočasno zedinili!

Razdelili so Prešernove nagrade

Pred dvajsetimi leti so uvedli v Sloveniji Prešernov dan kot največji slovenski kulturni praznik. In sicer so določili dan pesnikove smrti — 8. februar. Zato se vršijo tega dne vsako leto po vsej Sloveniji večje ali manjše proslave v počastitev pesnikovega genija.

Tako tudi letos, ko je bila glavna proslava v Ljubljani in sicer v dvorani Slovenske filharmonije. Tu so namreč na slovesen način podelili 5 Prešernovih nagrad in 14 nagrad Prešernovega sklada za leto 1964. Izbrali pa so res nagrajence, ki so se lani vsak na svojem kulturnem področju odlikovali.

Pet Prešernovih nagrad

Prven pa so te nagrade podelili, je imel na navzoče slavnostni nagovor predsednik Prešernovega sklada Ivo Tavčar, ki je orisal Prešernovo veličino in njegovo dediščino.

Nagrado za odlične gledališke ustvaritve v minulem letu je prejela **Štefka Drolčeva**.

Edvardu Kocboku so podelili Prešernovo nagrado za pesniško zbirko „Grozna“. **Miško Kranjec** je prejel nagrado za roman „Mladost v močvirju“, ki sodi, kot pravi obrazložitev, med najlepše umetniške osebne življenjepisne v slovenskem slovstvu.

Marij Pregelj je bil nagrajen za slikarska dela, razstavljenega marca 1963 v ljubljanski Moderni galeriji.

Da je med nagrajenci tudi **Slovenski oktet** je najbolj razveseljivo, kajti kulturno delo, ki ga je ta vokalni ansambel opravil doma in v tujini, je neprecenljive vrednosti. Dejavnost tega okteta je prikazala visoko stopnjo slovenske vokalne produkcije pa tudi produkcije.

Poleg tega so podelili na slovesnosti v Filharmoniji tudi 14 nagrad Prešernovega sklada.

Razdeljene pa so bile še Prešernove nagrade študentom ljubljanske univerze za najboljše disertacije. V navzočnosti dekanov, profesorjev fakultet in drugih osebosti je 61 študentom nagrade izročil prorektor univerze prof. dr. France Adamič.

Kratke kulturne vesti

● Avstrija in Italija sta sklenili splošno revizijo zgodovinskih in zemljepisnih učbenikov za šolski pouk. Nadalje bodo v Italiji priznali avstrijski doktorat filozofije za moderne tuje jezike z izjemo romanistike. Dalje bodo ustanovili na dunajski in rimski univerzi stolico za kulturno zgodovino druge dežele, na katerih bodo predavali profesorji kot gostje.

● Več kot tisoč zlatnikov iz 5. stoletja so našli v jugovzhodni Madžarski. Po mnenju arheologov gre za denar, s katerim so podkupovali rimski cesarji hunskega kralja Atilo. Arheologi menijo, da so plačali Bizantinci te 1400 let stare zlate kovance Atili, da bi ta svojim tolpom prepovedal pustošenje in ropanje po obmejnih pokrajinah vzhodnorimskega cesarstva.

● Dunajski igralec **Joseph Schildkraut**, ki si je osvojil dva „Oscarja“, je umrl v svojem newyorškem stanovanju. Zadel ga je srčna kap. Imel je 68 let. V ZDA je prišel iz Avstrije 1921 ter zelo hitro zaslovel kot filmski in gledališki igralec. Vrh svoje kariere je dosegel kot Otto v gledališki in filmski verziji „Dnevnik Ane Frank“.

● Veliko zanimanje je vladalo v Londonu za „Tosco“ z **Mario Callas** v gledališču Covent Garden. Gledališče je razprodano že tudi za pet repriz. Tristo oseb je zadnje tri noči pred premiero v urejeni vrsti čakalo pred blagajno, da bi dobile vsaj stojišče. Vstopnice za drugo in tretjo predstavo prodajajo na „črni borzi“ po 35—40.000 lir. Poleg Callas sta pela **Tito Gobbi** (Scarpia), in **Renato Cioni** (Cavaradossi).

● **Igor Strawinski** je Kongresni biblioteki v New Yorku podaril skladbo „Canticum sacrum ad honorem santi Marci hominis“. Napisal jo je za beneški festival sodobne glasbe 1956. Daroval je tudi rokopis svojega baleta „Agon“, ki so ga prvič izvajali v Los Angelesu 1957. Kongresna biblioteka ima že razne rokopise Strawinskega, med drugimi tudi rokopis opere „Edipus Rex“.

● Vrsta proslav za počastitev **Michelangel**a se je pričela s slavnostjo na Kapitolu 18. februarja v Rimu. Ta dan poteče 400 let od smrti slavnega umetnika. Predsednik odbora je bivši predsednik republike sen. **Gronchi**.

In vendar se giblje!

Te dni je minilo 400 let, odkar se je rodil v Pizi (Italija) veliki zvezdoslovec, matematik in fizik **Galileo Galilei**. V življenju je dosegel največje časti, a tudi najhujše gorje in trpljenje.

Medicinec

Njegov oče je hotel izštudirati nadarjenega sina. Po končanih humanističnih šolah v Florenci ga je kljub slabim premoženjskim razmeram poslal v Pizo, da bi postal zdravnik. Fanta je pa bolj vlekla matematika. Bral je sicer tudi klasike, še raje se je pa učil iz odprte knjige narave. Po cele noči, tudi pozimi, je opazoval na prostem zvezde in nebo.

Matematik in fizik

Leta 1585 je pustil medicino in filozofijo brez akademskih naslovov. Javnost je pa že presenetil z učnimi spisi „Juvenilia“. Gibanje svetilke v pizanski stolnici mu je pomagalo odkriti zakone o mihanju, o specifični teži teles, o središču težnosti. S petindvajsetimi leti so ga poklicali za predavatelja višje matematike v Pizo, kjer je bil še pred nekaj leti reven študent.

Svojih znanstvenih opazovanj pa ni opustil niti, ko je po očetovi smrti padlo vse breme za preskrbo številne družine na njegova ramena. Na posevnem stolpu v Pizi je študiral zakone o prostem padu. Nove teorije o sončnem sestavu so mu pa nakopale sovražnike. Zato je prav z veseljem sprejel ponudbo beneškega doža, naj pride za profesorja matematike na padovansko univerzo. Osemnajst plodnih in srečnih let je Galilei tukaj preživel. Slušatelji pa so od daleč hodili k njegovim zanimivim predavanjem.

Astronom (zvezdoslovec)

Ko je iznašel daljnogled, je prvi ugledal nove svetove, katerih pred njim še ni opazovalo človeško oko. Beneški senat mu je podelil častne naslove in trikrat povišal plačo. Svoja odkritja je opisal v latinskem „Nuntius sidereus“ (Zvezdni poročevalec), katerega je posvetil toskanskemu velikemu vojvodi **Cozimu II.**, ki ga je poklical v Florenci za „prvega dvornega matematika“ z letno plačo 1000 zlatnikov. Galilei se je rešil dolgov in stisk, ko je moral vzdrževati družino z zasebnim poučevanjem in sprejemanjem dijakov na hrano in stanovanje.

Tedaj pa se je začel za Galileja križev pot. Začeli so nastopati proti njemu „knjižni učenjaki“, posebno odkar je znanstveno utemeljeval, da prejemajo vsi planeti svetlobo od sonca in da se okrog njega gibljejo. Ko je Galilei odkril še 4 Jupitrove planete, so knjižni učenjaki zanikali njih obstoj, češ da so ta gibanja planetov, v nasprotju z nekaterimi stavki svetega pisma. Poklicali so ga v Rim, kjer so ga pozvali, naj opusti Kopernikovo in svojo tezo, da je sonce središče vesolja in ne Zemlja. Galilei se je podvrnil zahtevi. Takratni svet še ni bil zrel za učenjakovo znanstveno dejanje in nehanje.

In vendar se giblje!

Galilei je nadaljeval svoje delo. Papež **Urban VIII.**, kateremu je posvetil svoj „Il Saggiatore“, ga je celo 6-krat sprejel v av-

Papež o dosedanjem koncilskem delu

Ob zaključku drugega kocijskega zasedanja je **Pavel VI.** podal naslednji pregled dosedanjega koncilskega dela.

S pomočjo koncila in po koncilskih očetih hoče Cerkev povečati poznanje in znanje o sami sebi. To razmišljanje še ni končano. Prav težava, da bi ga zaključili, nas opozarja na globino in obsežnost nauka o Cerkv in ustvarja vsakomur izmed nas težnjo po novem naporu razumevanja in izražanja, da bi privedli naše misli in misli vseh vernikov, ki pozorno sledijo našim delom, k tistemu Kristusu, od katerega vse prihaja k nam in h kateremu hočemo vse prinesiti nazaj.

Bratje — tako je nadaljeval papež — naučili smo se spoznati se in se razgovarjati med seboj. Iz skoraj tujcev smo postali prijatelji. Z našim delom se bo razvoj kanonskega prava, ki vlada Cerkev, povečal v dve smeri: v priznanje večje dostojanstvenosti vsaki osebi in vsakemu delovanju ter v okrepitev oblasti, ki hierarhično povezuje skupnost vernikov v moči ljubezni, harmonije in medsebojnega spoštovanja. Papež je izrazil svoje zadovoljstvo nad načinom, kako je deloval koncil. Tudi ta delavnost, tako je dejal, ima dvojni vidik. Bila je zelo naporena in v svojem izražanju povsem svobodna. Temu našemu zadovoljstvu ne jemlje ničesar dejstvo raznolikosti, mnogovrstnosti in tudi nasprotnosti sodb, do katerih je prišlo v koncilskih razpravljanih; bile so samo dokaz globine obravnavanih reči; zanimanja, s katerimi so jih obravnavali koncilski očetje, in svobode, v kateri so o njih govorili.

Brez sadu tudi ni bila smela in zapletena razprava o stvari, ki je bila prva obravnavana na tem koncilu in ki je izredne važnosti za življenje Cerkev, to je zadeva liturgije. Prav je, da vzamemo ta prvi sad našega koncila za vzor, ki nas mora navduševati in ki mora biti značilen za življenje Cerkev. Cerkev je dejansko verska družba, skupnost, ki moli. Nato je papež opozarjal, da liturgija predstavlja uradno molitev Cerkev in da želi, da odobrene konstitucije nihče ne izjaja samovoljno, predno ne prejme potrebnih navodil. Plemenitost cerkvene molitve, tako je dejal, je njena zborna harmonija v svetu. Naj je nihče ne moti in nihče ne žali.

Nadaljnji sad našega koncila, tako je dejal **Pavel VI.**, je odlok o sredstvih družbene obveščanja, ki je dokaz sposobnosti Cerkev, da povezuje notranje življenje z zunanjim, premišljevanje z molitvijo in apostolat. Tudi ta koncilski rezultat bo lahko postal vodilo in opogumljenje za številne oblike delavnosti. Med sadove koncila lahko navedemo tudi številne pravice, ki smo

jih podelili škofom, da bi podprli pastoralne cilje sedanjega koncila. Toda to ni vse. Koncilski očetje so se lotili še številnih vprašanj, katerih rešitev je deloma že določena v dokončnih sodbah. Druga vprašanja pa so še odprta za nov študij in novo razpravo in jih bodo prihodnje jesen dokončno rešili. Pogodu nam je, da v nekaterih problemih, ki so tako resni lahko še razmišljamo in da bodo pristojne komisije lahko upoštevale izražena mnenja koncilskih očetov ter pripravile za bodoče koncilске seje dobro proučena besedila, tako da bo svoboden razgovor o njih lažji in krajši.

To velja na primer za vprašanja o božjem Razodetju, o katerem mora dati koncil jasen odgovor. Isto velja za veliko in obsežno vprašanje škofovske službe. Prav tako tudi za osnutek o Brezmadežni Materi božji, kateri mora dati koncil soglasno in vdano priznanje mesto, ki je povsem privilegiran in ki ga ima božja Mati v sveti Cerkv. Razen teh vprašanj, pa so še druga, o katerih koncil ni razpravljal. Ostalo delo bodo izvršile komisije, ki bodo ustanovljene po koncilu, med katerimi bo imela glavno delo gotovo komisija za sestavo novih zakonikov, za latinsko in vzhodno Cerkev. Za člane teh komisij bomo izbrali, tako je dejal papež, škofo iz vsega sveta in člane verskih redov.

Rakolog dr. Zajdela odlikovan

Nagrado bi bil moral dr. Zajdeli podeliti sam francoski prosvetni minister, pa je bil zaradi bolezni zadržan in ga je na slavnosti zastopal njegov pomočnik. O tem najrirovejšem priznanju slovenskemu znanstveniku dr. Zajdeli v Parizu so poročale vse evropske radijske ter televizijske postaje. Podelitev omenjene nagrade za odkritje pri naša g. dr. Zajdeli zagotovilo, da bo dobil kredite za aparat, ki ga potrebuje, da bo svoj predlog lahko konkretno izpeljal.

G. dr. Zajdeli k novemu priznanju čestitam in mu želimo še mnogo uspehov v njegovem znanstvenem delu.

V Parizu živeči znanstvenik dr. **Franc Zajdela** uživa v mednarodnem znanstvenem svetu velik ugled. Njegov uspehi pri raziskovanju rakastih obolenj so svetovno znani. Sedaj pa je prišla iz francoskega glavnega mesta Pariza novica, da mu je društvo znanstvenih častnikarjev nedavno podarilo nagrado odkritja (Prix de la découverte — izgov.: pri de la dekuver).

Za to nagrado se je potegovalo 60 znanstvenikov. Odlikovanja sta dobila samo dva. Dr. **Franc Zajdela** ga je prejel za svoj predlog, kako je treba raziskovati celice, ki jih je že napadel rak.

dienci; postal je celo član najvišje znanstvene akademije „dei Lincei“. Vse to ga pa ni obvarovalo pred nasprotniki, ki so se spravili nad novo znanstveno delo „Dialogo dei massimi sistemi“. Zopet je bil poklican pred cerkveno sodišče. Tu je izrekel: „Eppur si muove“ („In vendar se giblje!“) Kljub svojemu prepričanju se je ponižno podvrnil obsodbi in je poslednja leta živel v nekakem pregnanstvu v svoji vili v Arcetri pri Florenci. Napol slep je še vedno v krasnem slogu pisal in opazoval sukajoče se svetove.

Zgodovinski spomeniki ob Donavi v nevarnosti

Pred nedavnim je bila v Beogradu podpisana pogodba med Romunijo in Jugoslavijo glede gradnje jezua pri **Železnih vratih na Donavi**. Pri tem bo nastalo umetno jezero, katerega vode bodo poganjale turbine v mogočni električni centrali in hkrati zalile tudi nekaj zgodovinskih spomenikov iz daljne rimske dobe.

Centrala z 10 milijardami kWh (kilovatnih ur)

Seveda ne gre v Železnih vratih in v vsem Djerdapu (izgv. Džerdap) za tolikšne spomenike kot pri Asuanu, vendar gre tudi tu za spomenike preteklosti, ki jih ne gre zanemariti. Kot se Egipt ni mogel odreči tako potrebni velikanski električni centrali v Asuanu, pa čeprav na škodo spomenikov izredne zgodovinske vrednosti, tako se niti Jugoslavija in Romunija ne moreta odreči hidrocentrali, ki bo dajala 10 milijard kWh električne energije na leto.

Brž ko so jugoslovanski arheologi in zgodovinarji zvedeli za načrte jezua, so se za zadevo začeli temeljito zanimati.

Trajanova plošča

Arheologi so se sicer spriznili z dejstvom, da bo voda marsikaj preplavila, toda kako rešiti slovit „Trajanovo ploščo“ v Železnih vratih? „Trajanova plošča“ je v južnem delu Djerdapa in se nahaja približno poldrugi meter nad ostanki stare rimske ceste ter poldrugi meter nad sedanjo ravno Donave. „Trajanova plošča“ je razmeroma velika, saj meri 5 metrov v višino in 7 metrov v dolžino in je vklesana v živo skalo. Kako jo rešiti? Za sedaj še ni bila dana zadnja beseda. Arheološki inštitut v Beogradu je predlagal, naj bi „Trajanovo ploščo“ enostavno izrezali iz skale in jo vgradili v skalo na istem mestu, toda višje, to se pravi na določeni višini nad bodočo ravno Donave, ki bo okoli 70 metrov nad sedanjo ravno.

Drugi pa niso istega mnenja. Strokovnjaki Srpske akademije znanosti in umetnosti predlagajo drugo rešitev, ki jemlje v poštev tudi ostanke stare rimske ceste, ki jo bo voda umetnega jezera prav tako zalila. Po mnenju strokovnjakov Srpske akademije znanosti in umetnosti bi bilo treba okoli „Trajanove plošče“ in ustreznega dela stare rimske ceste zgraditi mogočen betonski obrambni jez, ki bi dopuščal dostop k „Trajanovi plošči“ in na staro rimsko cesto na istem mestu, kjer so jo pred tolikimi stoletji graditelji tudi postavili. S tem bi se namreč ohranilo „zgodovinsko okolje“.

Reševanje zgodovinskih spomenikov

Poleg tega gre v zvezi z novim jezom tudi za reševanje srednjeveškega mesteca **Golubca** z njegovimi stolpi in obzidjem. Golubac bo poplavljen.

Sicer pa bodo dela v zvezi z reševanjem zgodovinskih spomenikov ob Donavi dolga in bodo terjala okoli pol milijarde dinarjev. V zvezi s tem je bil že izdelan z romunskimi strokovnjaki idejni načrt za reševanje zgodovinskih objektov, načrt, ki predvideva dve fazi, eno do leta 1965, druga faza pa bo šla vse do leta 1968 in bo zajela zgodovinske objekte v Sipi in Rami. Strokovnjaki pa pri tem menijo, da bodo pri sedanjih reševalnih delih zelo verjetno prišla na dan nova odkritja, ki se jim doslej ni posvetilo dovolj pozornosti.

LETA 1980 BO 40 MILIJONOV POLJAKOV

● Poljake so hoteli med vojno hitlerjanci čim bolj uničiti kot „manj vredno“ raso, ker so pač Slovani in Nemcem na poti. Časi so se preobrnil in Poljska se je po vojni uvrstila med države, ki imajo največ otrok. Samo Albanija in Rusija sta še pred njo v Evropi. Leta 1949 je imela Poljska 24 milijonov prebivalcev. Tedaj jih je imela 10 milijonov manj kot pred vojno, ker so jih toliko pobili. Letos pa ima Poljska že 31 milijonov ljudi. Pravijo, da bo leta 1980 Poljakov 40 milijonov.

Sprehod po občini Bistrica pri Pliberku

V zadnji številki nam je naš Tednik poročal o nastanku našega občinskega vodovoda. Dasi je voda velikanska človeška dobrota, vendar človek ni ustvarjen samo zato, da bi jedel in pil, človek je predvsem socialno bitje, ki se giblje in je povezan z ostalim svetom. Za to povezavo pa je med drugimi javnimi ustanovami dolžna skrbeti tudi občinska javnost. Ona je odgovorna za vzdrževanje občinskih cest, ki kot prometno omrežje vodijo v najbolj oddaljene vasi in naselja. Star pregovor pravi: „Kakršno je stranišče v hiši, takšni so njeni prebivalci!“ Če bi ta izrek prilagodili in obrnili na občinske razmere, bi morda najbolj upravičeno rekli: „Kakršne so ceste v občini, takšno je njeno vodstvo!“ — Najdeš občine, ki vkljub svoji revščini nad vse vzorno skrbijo za občinsko cestno omrežje. Gotovo so nekatere ceste z današnjim naraščajočim prometom preko zmogljivosti preobložene in iz tega razloga ne morejo ostati pri vsem negovanju v dobrem stanju. Vsekakor bi pa morali biti prva in glavna zapoved za občinsko vodstvo, posebno skrbno vzdrževati tiste občinske ceste, katere uporablja večina občanov, pri katerih torej ne gre za korist enega ali dveh posameznikov, temveč kjer gre za splošni blagor celotnega prebivalstva brez razlike poklica in stanu.

Cesta na Peco in njena asfaltirana podaljšava dol do pliberške postaje je gotovo hvalevredno dejanje bistriške občine. Toda glavno korist od te ceste imajo samo športniki, ki se vozijo skozi naš kraj, ne da bi imel kdo izmed nas v dolini od njih košček koristi. Poleg tem služi ta cesta in to celo v prvi vrsti gostilniškemu podjetju na Peci. S tem je pa iz vidika splošnega blaga občanov njen pomen tudi že izčrpan. V možnost pa ne moremo in ne smemo verovati, da bi po vrsti vsi naši bodoči župani bili sami vneti športniki, še manj pa v to, da bi se naši delovni ljudje, ki po večini tvorijo naše občinsko prebivalstvo, kdaj množično vozili nedeljo za nedeljo v odkriti „planinski raj“ naše Peci! Vsekakor je s svojim pecoljubnim postopanjem krenila naša občina iz tiste zlate srednje poti, na kateri bi se morala v soncu vsestranskega zaupanja v prvi vrsti truditi za skupno in splošno ljudsko korist. Ni čuda, da je na ta način padlo tudi zaupanje do njenega vodstva, zlasti pri delovnem človeku. Saj ni zavidanja vreden ubogi delavec, ki se mora dan za dnevno ob vsakem vremenu voziti s svojim vozilom po razluknjani cesti iz Bistrice ali Breške vasi! Sami hribčki in same jame, da bi ubogi voznik lahko dušo izgubil.

In kakšna je šele naša cesta na Metlovo in vzporedno z njo ona, ki pelje preko Čergovič skozi Dobravo v Rinkole! Pozimi sta ti dve cesti, dasi edini povezavi s progo, ki pelje iz Pliberka v Sinčo ves in preko Kazaz v Velikovec, skoraj stalno zasneženi in za vsak voznik promet zaprti. Naš občinski snežni plug mora biti posebno „dobre volje“, da si pri svoji dnevni zaposlenosti na Peci vzame čas za ti dve „postranski“ prometni poti. Letos pozimi smo imeli to srečo samo enkrat, lani pa je ti cesti skozi več mesecev pokrivala debela snežna plast in naši Rinkolčani so morali preko Pliberka hoditi, če so se hoteli kdaj pokazati v Smihelu! Takisto sta morala naša dva fajmoštra vsak drugi dan v snegu in neurju preko Pliberka in Nonče vasi v so-providirane Kazaze. In otroci iz Rut so trpeli na svoji vsakdanji šolski poti in so se včasih pogrezali preko kolen v snežnih zametih.

Poleti pa brozga in luže, da škropi pet metrov visoko. Ni čuda, da se je pošalil nek naš kmet, da se mora najprej s pasom privezati na traktor, preden se poda na občinsko cesto, da ne pade v kako lužo. Ob cesti na Metlovo je občina pred par leti dala navoziti material za popravilo. „Sedaj bo pa resnica!“ smo se tedaj razveselili. S tem dovozom kamenja in peska je občina pokazala svoj dobri namen, potrdila pa tudi pred vsem svetom potrebo in nujnost odpomoči. Žal je do danes ostalo samo pri dobrem namenu in na kupih ob cesti nakupičenega gramoza poganja trava in plevel.

Sedaj ob bližajočih občinskih volitvah, ko se vsak človek malo zamisli in preudari, koga bi volil, se nam zdi to zanemarljivo stanje naših cest res malo neupravičeno! Pri 400 odstotni občinski dokladi bi se pri nekaj dobri volji moglo gotovo malo več storiti za naše poti. Do tega spoznanja prihaja polagoma vsak občan in sleherni državljan ima v demokraciji pravico povedati svoje mnenje, zlasti, ako je upravičeno!

Pri nas na Koroškem

Naš program za pliberško občino

Proglas „Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov“

Pri občinskih volitvah 1. marca 1964 — v novo občino zastopnike naših interesov!

1. marca 1964 bomo volili občinske zastopnike za dobo šestih let. Te volitve so za podeželje nove pliberške občine, ki je nastala z združitvijo občin Blato, Libuče in Pliberk, posebno važne. Prvič se bodo naši podeželski zastopniki v občinskem odboru usedli skupaj s predstavniki mesta in prvič bodo lahko sodelovali o uporabi občinskih denarjev v občini, ki šteje okoli 4000 prebivalcev in katere območje znaša okoli 70 kvadratnih kilometrov. Nova občina bo morala upoštevati tako interese podeželskega kot pa mestnega prebivalstva.

Delovna skupnost kmetov, delavcev in obrtnikov

zastopa pri teh volitvah načelo, da morata biti v novem občinskem odboru podeželje in mesto enakopravna! Enakopravnost podeželja z mestom mora vladati na gospodarskem, socialnem, kulturnem in narodnostnem področju! Na vseh teh področjih bodo interese našega prebivalstva zastopali možje iz naše srede, možje našega zaupanja, kandidati Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov.

Čim več bo naših zastopnikov v novem občinskem odboru, tem boljši bodo pogoji za enakopravne odnose v delu in pri uporabi denarjev v občini, tem prej bo opravljena gospodarska zaostalost našega podeželja in domačega prebivalstva.

Delovna skupnost kmetov, delavcev in obrtnikov bo v občinskem odboru občine Pliberk zahtevala:

- nadaljnje priznanje naših krajev za „Notstandsgebiet“ in vsestransko pomoč za odpravo vseh znakov zaostalosti,
- enakopravnost za pripadnike obeh narodnosti v naši občini in mirno sožitje med vsemi,
- vsestranske ukrepe občine za pomoč kmetom, posebno pa gorskim kmetom na poti gospodarske preusmeritve, zlasti povečanje strojnega parka deželne kmetijske strojne postaje, nakup prvovrstnih plemenjakov in škropilnic za varstvo rastlin,
- zboljšanje in asfaltiranje cest v občini, zlasti pa popravilo občinskih poti in pomoč pri gradnji novih poti do gorskih naselij,
- vodovod v Grablje, Borovje, Šmarjeta, Senčni kraj in Rute pri Rinkolah,
- dokončno elektrifikacijo vseh domačij, ki elektrike še nimajo,
- gradnjo šole v Šmarjeti in popravilo ljudske šole v Vogrčah,
- javni telefon za vse vasi v občini,
- vsestransko prizadevanje občine za ustvaritev stalnih delovnih mest v občini, da bo delavcem skrajšana pot do delovnega mesta in da se mladini ne bo treba izseljevati v tujino,
- vsestransko pospeševanje razvoja obrti v občini, posebej pa pogojev za turizem, da bodo tudi kraji naše občine postali kraji oddiha in odpočitka ter razvedrila turistov, ki prihajajo v deželo,
- prevoz šolarjev iz oddaljenih krajev občine v šole v Pliberk in iz šole domov,
- vsestransko skrb občine za udoben življenjski večer revnih občanov, ki si tega iz svojega ne morejo privoščiti,
- enako razdelitev sredstev za pospeševanje prosvete in kulture na prosvetna društva občine,
- prispevke za popravilo cerkev in znamenj na križpotih.

Za uresničenje vseh teh zahtev bodo v občinskem odboru naše občine vztrajno nastopali

kandidati Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov:

Mirko Kumer, kmet, Blato; Janez Kolenik, kmet Borovje; Ignac Domej, kmet, Rinkole; Štefan Breznik, gostilničar, Pliberk; Albert Messner, delavec, Dob; Jožef Broman, kmet, Šmarjeta; Miha Lubas, kmet, Vogrče; Andrej Markt, zidar, Drveša vas; Franc Riedl, kmet, Nonča vas; Franc Jelen, kmet, Libuče; Kužnik Franc, Potočnik Rihard, Bolcha Martin, Apovnik Stanko, Lutnik Aleks, Kužnik Valentin, Nachbar Franc, Čebular Jakob, Opetnik Ciril, Müller Alojz, Kropivnik Franc, Nachbar Mirko, Kaiser Janez, Buchwald Franc, Pörtsch Stefan, Kranjc Tevžej, Merva Janez, Trampuš Stefan.

Zato se združimo vsi in dajmo pri občinskih volitvah 1. marca 1964 vsi brez izjeme glede na poklic in stranko svoj glas za

„DELOVNO SKUPNOST KMETOV, DELAVCEV IN OBRTRNIKOV“

S tem bomo dali svoj glas za lepšo bodočnost naših vasi in naše mladine.

ŠT. JAKOB V ROŽU

(Občinske volitve)

Občinske volitve so pred durmi in med volilci je opaziti zanje vedno bolj živahno zanimanje. Posebno volilno pozornost pa so vzbudile številke iz letnega obračuna 1963, ki ga je podala občina pred tednom.

Skupno je imela občina v minulem letu okroglo 4 milijone šil. izdatkov, od katerih je nad milijon prehodnih postavk, ostali milijoni pa so težki izdatki za upravo (404.000 šil.), šolstvo (423.000 šil.), 768.000 šil. za javne ustanove, 328.000 šil. za socialno oskrbo, 82.000 za zdravstvo in še vrsta drugih postavk.

Dosedanji stroški za novozgrajeni otroški vrtec znašajo 1.827.000 šil, od katerih je nekaj nad pol milijona subvencije, ostalih 1 milijon in tristotisoč šilingov pa gre na stroške občine in občanov. Pri tem je treba še pomisliti, da bo treba še nadaljnjih težkih sto tisočakov za opreme in ureditev.

Gradnja otroškega vrtca je sprično vrtca č. šolskih sester v Št. Petru neodpustna nacionalna ozkosrčnost in gospodarska potrat, na katero so naši odborniki zaman kazali na občinskih sejah. Uverjeni smo, da bodo šentjakobski občani sedaj povedali

svoje mnenje k temu razsipavanju občinskega denarja z volilnico v roki.

Splošno je vzela šentjakobska javnost z veseljem na znanje, da bo vse naše kmete, delavce in obrtnike zastopala „Občinska skupnost — Gemeinschaftsliste“, katere kandidati so izključno domačini, ki dobro vedo za skrbi in težave občanov. Volilci jim bodo izkazali svoje zaupanje s tem, da jih bodo na dan volitev potrdili z volilnico v rokah.

Vabilo

Farna mladina iz Št. Jakoba v Rožu priredi v nedeljo, 23. februarja, ob pol 8. uri zvečer pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu igro

„MALA PEVKA“.

To pretresljivo igro so šentjakobski igralci z velikim uspehom igrali doma in ob gostovanjih. Iskreno vabljeni!

Hiša naprodaj

Prodajam lično, na prostem stoječo, enostanovanjsko hišico s hlevom, obdano s sadnim vrtom blizu glavne ceste in kolodvora v Podjuni. Ponudbe na upravo lista pod „tako j veselivo B“.

Ustanovni občni zbor Kluba mladje

V ponedeljek popoldan se je vršil v mali dvorani Delavske zbornice ustanovni občni zbor „Kluba mladje“. V klubu hočejo združiti „slovenske umetniško in duhovno ustvarjajoče ljudi, s ciljem gojiti umetnost“. Klub hoče dati pobudo za umetniško ustvarjanje in pripomoči do umetniškega napredovanja.

Ob začetku smo poslušali kritičen referat Florija Lipuscha „Obraz mladja v luči novega časa“. Sledilo je prebiranje pravil, ki so bila z nekaterimi spremembami sprejeta. Izvolili so odbor. Mesto predsednika je prevzel Smolle Karel, podpredsednik je Popič Lojze, tajnica Micka Partl, blagajnik Arbeitstein Ernest, odbornik Lipusch Florian.

Gotovo se z marsičem nismo strinjali, kar je bilo na občnem zboru izpovedanega. Če smo ustanovitve kluba „Mladje“ kljub temu veseli, potem zaradi tega, ker bodo njegovi sodelavci zajeli s svojim delom področje, ki se mu doslej med koroškimi Slovenci nihče ni mogel posvečati v takem obsegu, kot so ga zasnovali „Mladjevci“. Da bi njih delo raslo iz načel, ki so bila našemu narodu vedno sveta, je naša iskrena želja. Stvari na ljubo naj bo povedano, da smo glede tega po občnem zboru nekoliko v skrbeh.

SELE

(Občinske volitve)

Bližnje občinske volitve so seveda tudi pri nas razgibale javno življenje. Za odborniška mesta v novem občinskem svetu se potegujejo tri stranke. Socialisti imajo na svoji listi na prvem mestu dosedanega dolgoletnega župana g. Simona Ogrisa. Vendar se opaža, da bi tudi nekateri drugi radi zasedli županski stolec. Značilno je tudi, da na tej listi kandidirajo vsi trije učitelji. Zdaj torej ne velja več, kar so socialisti prej poudarjali: delavec naj delavca voli!

Nosilec liste Volkspartei je numberški gozdar Drießler.

Na volivnem predlogu naše slovenske „Krščanske demokratske stranke“ so možje in fantje iz vseh slojev prebivalstva: kmetje, gozdni delavci in obrtniki in sicer iz vseh krajev občine od Šajde do Zvrhnjega Kota. Od njih po pravici lahko pričakujemo, da bodo v občinskem svetu zastopali koristi vseh občanov. Saj so nekateri od njih že v dosedanem občinskem svetu pokazali tako voljo in zmožnost. Tem našim kandidatom zaupamo, zato bomo 1. marca šli vsi volit in bomo glasovali za „Krščansko demokratsko stranko“, ki je na uradni glasovnici na tretjem mestu.

SLOVENSKI VERNIKI V CELOVCU

V nedeljo, 23. februarja, je v provincialni kapeli šolskih sester (Viktringer Ring 19 — poleg Koschat-muzeja) celodnevno čiščenje, h kateremu so celovški verniki lepo vabljeni.

Dnevni red čiščenja:

Ob 7. uri se izpostavi Najsvetejše, nato sv. maša.

Ob 8. uri druga sv. maša.

Ob 10. uri tretja sv. maša.

Nato sledijo vse popoldne molitvene ure, katerih naj bi se tudi verniki v čim večjem številu udeležili.

Zvečer ob šestih zaključna pobožnost z večerno sv. mašo in zahvalno pesmijo.

Med sv. mašami bo vedno priložnost za spoved, tako da verniki lahko opravijo svojo velikonočno dolžnost. Naj bi se v čim večjem številu udeležili čiščenja in pri tem prejeli sv. zakramente.

ŠT. ILJ — KLOPCE

11. januarja je bil pogreb Ravšičevega očeta na Klopcah. Ze nekaj let je bolehal. Iskal je zdravja tudi v bolnici, a zanj ni bilo pomoči. Bil je priljubljen povsod in je rad pomagal sosedom. Dokler je mogel je rad zahajal v cerkev. Bil je tudi do zadnjega še pokonci in opravljal lahka dela. Sredi noči je vstal in hotel zakuriti, pa mu je nenadoma postalo slabo in zatisnil je za vedno svoje oči. Rajnega smo spremljali ob obilni udeležbi pogrebcev na njegovi zadnji poti na farno pokopališče. Pevci iz Skofič so mu na domu in ob grobu zapeli v srce segajoče žalostinke. Častiti gospod Petričič pa so se v izbranih besedah poslovlili od rajnega. Naj dobri, skrbni oče mirno počiva v domači zemlji, vsem ostalim pa izrekamo naše sožalje!

Pri nas na Koroškem

Kukman — nosilec naše globaške liste

Naša domovina je demokratična država, zato volimo od časa do časa zvezne in deželne poslance ter občinske odbornike, ki v našem imenu vodijo državo, dežele in občine. Naša demokracija je na žalost vse prej kot popolna. Posebno na južnem Koroškem je demokracija poglavje zase. Toda o tem danes ne mislimo razpravljati.

1. marca bomo zopet volili občinske odbornike. Naše volilce je med drugim desetletja — večkrat tudi kot župan — zastopal Tomaž Dumpelnik iz Štebna. Širokogruden po značaju je tudi v najtežjih vprašanih iskal in našel rešitve, ki so bile vsem občanom v dobro. Naj nam dovoli, da mu na tem mestu izrečemo pristržno zahvalo za vse njegovo požrtvovalno delo v občini. Istočasno ga prosimo, da bi stal s svojimi bogatimi izkušnjami tudi novim odbornikom ob strani.

Naša skupina nastopi pri sedanjih volitvah z listo „Krščanske demokratske stranke“. Njen program je izražen že v njenem naslovu. Kristusov nauk naj nam bo zvezda vodnica tudi v našem javnem življenju. S tem se hočemo še prav posebno oddolžiti našim prednikom, ki so odšli že v večno domovino. Prav gotovo bodo naše zvestobe do njihovih idealov veseli. Kot demokrati smo za enakopravnost — proti kateri se je mnogo grešilo — in na podlagi enakopravnosti za mirno sožitje in složno delo vseh političnih skupin v prid občine.

Naša občina je podeželska občina; nima industrije, tudi o tujskem prometu se ne moremo govoriti — čeprav po svojih naravnih lepota in zgodovinskih spomenikih ni ravno na zadnjem mestu v deželi. Globašanji živijo po veliki večini od dela svojih rok, od dela na polju in v hlevu, v gozdu in v podjetjih bližnje in daljne okolice.

Kljub temu, da je globaška občina v primeri z drugimi revna, se je vendar njeno lice v zadnjem desetletju prijetno spremenilo. Spremenilo predvsem zaradi podjetnosti in po napredku stremečih njenih marljivih prebivalcev. Da za splošnim razvojem v deželi nismo popolnoma zaostali, gre v veliki meri zasluga tudi občinskim možem. Čeprav po večini kmetje in delavci, ki imajo v svojih poklicih dela čez glavo, so se vztrajno prizadevali za napredek v občini: Zato jim gre sedaj, ko so za „bohlonaj“ odslužili, in bomo volili kmalu nove, javna zahvala.

Današnji čas stavi tudi občinam vsak dan nove naloge. Tem nalogam bodo kos le široko razgledani, energični in požrtvovalni možje. Tak mož je nosilec naše liste Štefan

BILČOVŠ (Poroka)

Kratek je bil letos pustni čas. Zato je razumljivo, da nismo imeli mnogo porok. Večno zvestobo pred Bogom in Cerkvijo pa sta si obljubila Hanzej Kapus in Gertrud Schellander. Zenin je priden zidar in sin našega organista in mežnarja v Bilčovsu. Nevesto pa si je poiskal pri pd. Prodnjaku v Zelučah. Poroka je bila s poročno mašo, kakor je bila ravno pred 25 leti tudi poroka ženinovitih staršev s sveto mašo. Saj je to najlepše, da se sklene zakon med najsvetejšo daritvijo. Na koncilu so škofje to željo Cerkve še posebno poudarjali, da naj bodo poroke — slično kakor mašniško posvečenje in birma — med sveto mašo.

Po poroki so se svatje zbrali pri Miklavžu, kjer je bilo poskrbljeno za jedačo in dobro kapljico. Ob lepih narodnih pesmih je popoldan prehitro minil.

Novoporočencema iz srca čestitamo ter jima kličemo: Bog vaju živi ter vama nakloni mnogo sreče, družinskega veselja in zadovoljnosti!

Naknadno pa želimo tudi ženinovitim staršem k srebrni poroki vse najboljše. Bog daj, da bi zdrava in vesela obhajala tudi še zlato poroko ter doživela v svoji družini mnogo veselja!

BILNJOVS

Letos 19. januarja je preminil Kranjčev stari oče. Bil je invalid in je zdaj zadnja leta vedno bolehal. Doživel je visoko starost 82 let. Mnogo pogrebcev je rajnega spremljalo na zadnji poti na bilčovsko pokopališče. Pevci so se od rajnega poslovili na domu in ob grobu.

Naj dragi oče po truda in bridkosti polnem življenju mirno počiva v domači zemlji! Vsem žalujočim naše iskreno sožalje.

Kordež, pd. Kukman iz Male vasi. Vse njegovo javno delo kot svoječasni kmečki vodja, zlasti pa še kot načelnik odbora za gradnjo nove ceste priča o tem. Ta cesta je v glavnem uspeh njegove vztrajnosti in njegovih naporov. V času traktorjev so ceste nujna potreba. Kukman je to vedel in zato je šel kljub navidezno nepremostljivim oviram ravno pot in uspel je. Ob strani mu je stal zlasti Šiman Harih, pd. Maric. Tudi ostali kandidati naše liste — kmetje in delavci iz vseh vasi naše občine — so korenine od nog do glave — zrasi iz naše srede, od nikoder dirigirani — zato, dragi bralci in volilci globaške občine — vaš in naš glas kandidatom krščanske demokratske liste!

LOGA VES ob VRBSKEM JEZERU

V nedeljo, 2. febr., smo položili k zadnjemu počitku po daljši težki bolezni Tineja Kobentschitz posestnika gostilne v Dobu. Na njegovo željo smo ga pokopali na novem in velikem pokopališču na Zopračah, ki je oddaljeno le kakih 100 metrov od njegove rojstne hiše, kjer je rajni tudi vzrastel. Tinej je zidal z veseljem zadnji čas blizu Vrbe lepo hišo, a je ni dokončal, ker je moral v prezgodnji grob.

Rajni je bil 14. aprila 1942 tudi izseljen in z njim tudi njegova žena, ki je doma na Poljskem in ki jo je spoznal kot vojaka v prvi svetovni vojni v Rusiji. Tinej je bil zelo skrben in prijazen mož. Pred vojno je imelo naše pevsko in izobraževalno društvo v njegovih prostorih večkrat razne prireditve. Tudi vrli Kostanjčani so priredili pri njem nekoč Drabosnjakovo „Kristusovo trpljenje“ z dobrim uspehom.

Naj rajni mirno počiva v domači zemlji, ženi vdovi pa na še iskreno sožalje!

APACE

Kar precej časa je že preteklo od tega, ko smo se zadnjič oglasili v našem listu. Od takrat se je nabralo precej novic, ki jih hočemo tukaj povedati našim čitateljem.

Najprej nekaj reči o našem Borovniškem jezeru (Freibacher Stausee). Gotovo bo marsikateriga to zanimalo, kakor, kdaj je nastalo, koliko meri itd. Ze več let, kakor je že mnogim znano, obstaja pri nas novo umetno jezero v Borovnici (Freibach). Zaradi tega je pustila KELAG, da se tam nabira voda iz potoka Borovnice za istotako novo zgrajeno elektro-centralo, ki stoji pri Dravi med Galicijo in vasjo Lečne, kaka 2 km zapadno od dravskega mostu pri Galiciji. Iz jezera teče voda po ceveh kake štiri kilometre. Te cevi so položene deloma kar plitvo pod zemljo skozi Zablasko goro in borovniške bregove. Ti predori so dolgi vsi skupaj 2200 m. Malo nad cesto, ko se ta nagne navzdol proti Galiciji, je nov most. Tam se začnejo vodne cevi strmo nagibati navzdol proti elektrarni pri Dravi. Centrala leži kakih 320 m niže kakor jezero. Voda, ki priteče skozi velikanske cevi (cev meri v premeru 1.70 m, tako da more človek srednje rasti z lahkoto v cevi stati) žene v centrali turbino in s tem stroje, ki proizvajajo 15.000 kW toka.

Jezero, ki se razprostira med Obirjem in Črnim Vrhom, je kakor biser v zeleni okolici. To jezero ni tako majhno, kakor bi kdo morda mislil. Njegova gladina meri 37 ha, dolžina 1800 m in na najširšem mestu je široko 300 m. Da se je mogla voda nabrati in da se je tako ustvarilo jezero, je bilo v prvi vrsti treba zidati jez, ki naj stalno zapira vodo. Ne bi verjel človek, da tak jez požre toliko materiala. Pa je tako, kar celih 200 tisoč kubičnih metrov nasipnega materiala je bilo treba. Nekaj takega materiala so dobili v bregovih tik ob jezeru, nekaj drugovrstnega pa so dovažali od drugod. Mere jez so sledeče: Višina (merjena od najgloblje točke do vrha) 34 m, širina na dnu 130 m, širina na vrhu 5 m in dolžina na vrhu 140 m.

Pri grajenju celotnega projekta je bila zaposlena cela vrsta različnih strokovnih podjetij. Kar kakih šest do sedem sto delavcev, inženirjev in uradnikov je bilo takrat tukaj zaposlenih. Gradnja je trajala od julija 1957 do novembra 1958.

Družine, ki so imele tam hiše, kjer stoji zdaj jezero, so se morale izseliti v druge kraje. Prizadetih je bilo 8 družin, skupno 29 oseb.

Ker baje za jez in za obmejni breg ob jezeru zapadno niso vzeli pravih materiala, je jezero, ko so ga napolnili, začelo

spuščati vodo. Ta napaka se je morala seveda popraviti. Dovažati so morali mnogo cementa in beton injicirati. To je trajalo kako leto. Ogromni stroški!

Od novembra 1958 naprej elektro-centrala že deluje. Pri otvoritvi je bil navzoč zvezni predsednik in koroški deželni glavar. Da se proizvaža še več toka, vsak dan po posebni sesalki črpajo vodo iz Drave in jo spravljajo s pomočjo sesalke nazaj v jezero.

Ob jezeru so morali cesto, ki pelje iz Apač proti Selam, deloma preložiti malo proti vzhodu. Na koncu jezera pa je hiša, ki je še ostala, z gostilniško obrtjo. Tam se vsak obiskovalec jezera lahko dobro in pošteno okrepča.

Če greš iz Apač proti Selam kake 3 km daleč, se ti nudi krasen pogled. Pred seboj vidiš v vsej dolžini zeleno jezero, na levo in desno obdano z zelenimi bregovi, naravnost naprej v ozadju pa se mogočno dviga divja Košuta. Jezero je kakor blesteč biser sredi prijetnega zelenja. Kdor te lepote v naravi še ni videl, je vredno, da si jo ogleda. Pri tem pogledu se nehote spomniš na Blejsko jezero, ki je okras gorenjske zemlje, Borovniško jezero pa je zares okras koroške zemlje.

KAMEN

Nadaljevanje in konec dopisa v odgovor na članek „Die Glocken von Stein“ v „Die Kärntner Landsmannschaft“ 1963/11, str. 19.

Da je nekdo vrtel magnetofon, je bilo res videti. Da bi pa ves potek slovesnosti snemal, se mi zdi, da ne bo držalo. Če pa drži, kar pravi dopisnik KL, naj dopolnim poročilo Tednikovega poročevalca: Ko sta se pri oni Marijini pesmi solistka in zbor lovila in se samo ob koncih ujela... je marsikomu malo nerodno postalo, meni prav gotovo, ki pesem dobro poznam (sam sem jo že pel in tolikokrat v radiu čul). To omenjam zato, da bi se dopisnik in morda

Svoje glavček v Libučah

Veseli smo, da nam je pliberska farna mladina pripravila nekaj posebnega za veseli pust — in smo se nanj res že dolgo veselili. Posebno mi vsi, ki nas hrumeči bali niso mogli zvesti iz toplega domačega zapéčka.

Na pustni torek zvečer smo kar trumoma hiteli — domačini in prijatelji iz sosednjih vasi in fará k Marinu v Spodnjih Libučah in napolnili smo veliko dvorano. Že pred predstavo je bilo dosti dobre volje. Saj je vendar tako lepo, ko se prijatelji in znanci srečajo na domači prireditvi in se o marsičem pomenijo, ker drugače le redkokdaj zajdejo v tako prisrčen družabni krog.

Velika radovednost „nas je imela“ — kaj nam bo „Svoje glavček“ lepega in zabavnega nudil. In nismo bili razočarani. Igra je bila primerna, zabavna in podučna obenem. Igralke in igralci so svoje vloge podajali pristržno, živo in originalno, da so sprožili bučen smeh, ki se ni hotel ustaviti prav do zadnjega prizora.

Ta igralska skupina nam je že za več pustov priredila zabavo; in letos smo videli, da, kar se tiče nastopov, napreduje. Tako je prav. Vsaka reč mora napredovati. Veselimo se tega napredka naše igralske družine in ji kličemo: le tako naprej!

ves zbor poslužila traka in se z notami v rokah prepričala o tem.

In še en nasvet poročevalcu Tednika: morda bodo lepote kamenske okolice zopet privabile tisto Dunajčanko na oddih. Če bi se spomnila lepe slovesnosti blagoslovitve zvonov v Kamnu in si morda zaželela ponovno uživati lepoto slovenskega petja, naj ji poročevalec pove, da je vse zvesto ohranjeno na traku in se ji želja more izpolniti. Kajpada: če tedaj Dunajčanki ne bi mogli z vsem postreči in bo dopisnik KL postavljen na laž, naj to tedaj sam sebi pripiše.

Kamenski Nemci in duhovščina

Na koncu dopisnik ugotavlja, da slovenska duhovščina nima posebno v časti Kamna. Kot da bi dopisnik in njegova pevška družba že predstavljali Kamen! Sicer pa ne le slovenska duhovščina, tudi pametni ljudje nimajo v časti Kamna, namreč takega Kamna, kot ga skušajo napraviti zadnja leta s hujskanjem, grožnjami in strahovanjem prenapeteži — gotovo ne! K sreči to ni ves Kamen! V Kamnu se dobijo tudi drugačni ljudje in še precej jih je! Ni še dolgo, kar je tožila neka starejša žena iz Kamna (pa tudi rojena v Kamnu): „Ob plebiscitu pred štiridesetimi leti, so vsi, ki so nam prigovarjali, naj za Avstrijo glasujemo, pravili, da gre samo za to, da pri Avstriji ostanemo, da nam našega jezika nihče ne bo jemal. No, zdaj se pa taki zelenci, ki jih ta čas še na svetu ni bilo, gre „Abwährkäpferje“, zraven nam pa celo v hiši božji jemljejo domači jezik! In to nam, ki smo Koroško Avstriji ohranili! Jaz se bom reči svoje matere držala doma pa v cerkvi in povsodil!“

Kamenski cerkveni zbor

Naj bo dosti tega. Tisti dopis v KL v čudno luč postavlja ne le dopisnika, marveč vso to pevsko družbo, ki jo dopis poveličuje. Hoče napraviti vtis, da je v Kamnu naenkrat vse nemško: da vse nemško govori, da vse nemško poje. Zmagoslavno omenja, da je od 1. 1959 predpisano, da mora biti pri glavni službi božji tudi pozimi nemška pridiga. Nič pa ne pove, na kako nelep način je nekaj nestrpnih to odredbo izsililo. Nič ne pove, kako so nekateri skušali razbiti cerkveni zbor (danes ga milostno imenujejo „slovenski cerkveni zbor“), kako so skušali pevce tega zbora zvesti k svojemu nemškemu in če ni šlo zlepa, so poskušali zgrda, z zmerjanjem in grožnjami; kako so to poskušali doseči še prav posebno za blagoslavljanje zvonov. Nekaj pevcev so res prestrašili, jedro pa je še ostalo in se ta zbor zaveda, da je to tisti cerkveni zbor v Kamnu, ki ga je za svojega službovanja v Kamnu vodil dr. Cigan, pred njim Štruklov Vorenc in še pred Vorencom Urankov oča, pred njimi pa Pabejev oča. Ne Pabejev, ne Urankov oče, pa tudi Štruklov Vorenc niso poznali „Kirchenchor Stein“, marveč samo „naš cerkveni zbor“. In ta je pel vedno slovensko. Utihi niti je moral edino pod Hitlerjem, ko je prišel ukaz, da se ne sme slovensko peti. Pa mi je eden tedanjih pevcev vedel povedati, da so pokojni Urankov oča tedaj rekli: „Zavolj Hitlerja se bo v Kamnu še čez sto let svovenje pelo!“ Zelo modro so povedali (Nadaljevanje na 8. strani)

Puch, Sissy, Ponny in Mobyette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači trdkri

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 01237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Blagoslov „tete“

Poleg junakinj žrtev, to je onih deklet, ki so se odpovedale dobrinam življenja v svetu in se v redovniškem stanu posvetile službi Bogu in pomoči potrebnim, so še plemenita dekleta, ki hočejo prav tako sebe darovati svojim bližnjim in to v svetu v najrazličnejših okoliščinah. To so dekleta, ki ostanejo same po lastni volji; odločile so se v samskem stanu služiti plemenitim ciljem. Tudi te imajo svoje poslanstvo, svoj smisel in svoj blagoslov.

Pred leti je svetovno časopisje pisalo o „angelu Dien Bien Phuja“. Gre za francosko gospodično, ki je ob dolgotrajnem komunističnem napadanju francoske trdnjave v Indokini z ogromno žrtvijo stregla ranjenecem v dotični trdnjavi. Mati z lastno družino bi se težko tako do konca odpovedala vsemu, ker bi jo bila pač skrb za družino. Ali Ivana Arška!? Bila je dekletko z velikim poslanstvom in velikimi dejanji!

Svet dekleta, ki ostanejo sama, nekoliko zasmehljivo imenuje „tete“. Pa ravno ob teh dveh primerih vidimo, kako krivično je tako imenovanje. Ostale so same, da, a so ostale take, ne ker bi se ustrašile materinstva, ampak prav zato, ker se niso ustrašile še večjih žrtev.

Te „tete“ srečujemo v najrazličnejših položajih. Ena od njih je videla v svoji družini celo vrsto sestic in bratcev za seboj, pa je ostala sama, da je materi pomagala pri vzgoji teh. Ko so družinske težave minile, je minila že tudi njena mladost. Drugo tako srečamo, kako spremlja svojega bolnega očeta po ulici. Umrla mu je žena, prav ko je bil ljubezni in nege najbolj potreben. In žrtvovala se je hčerka. Vedela je, da se ji bo tako približala že njena druga mladost, pa je vseeno vztrajala.

Pa tudi ona dekleta, ki se že prva leta posvetijo apostolatu, srečujemo na tej poti življenja. Niso morda čutila redovniškega poklica, a so se jim smilile duše. Tudi njim se je ljubezen smehljala, pa so prezrla ta smeh ob svojem pogledu na plemenitejši cilje. Koliko so človeštvu storile dobrega v svoji nadnaravni ljubezni prav taka dekleta!

Kras in odlika deklet, katera smo doslej občudovali zaradi njih plemenite odpovedi in žrtve, imajo svoje veliko poslanstvo v življenju ter zato polno pravico za svojo samskost. Te v polni meri izpolnijo svojo življenjsko nalogo!

So pa še druga dekleta, ki teh pravic nimajo, ker so se izneverile svojemu ženskem poslanstvu. Ostanejo sicer tudi svojevoljno same, toda iz nevrednih namenov in ciljev: zaradi komodnosti, egoizma. Za te je pač škoda vsake besede, vsakega koščka papirja, ker so nevredni in nečasten član človeške družbe ali še bolje pravi zajedalec — parazit človeštva!

ZA MLADINO IN PROSVETO

Preko ovir do ciljev!

Vsekakor je gotovo, da med zmagovalci olimpijskih iger ni nobenega omahljivca ali bojzljivca. Niti med onimi 300 tekmovalci, ki so se podali ob zadnjih tekmah v Inomostu na zahtevna tekmovališča, ni bilo plašljivcev; saj je sleherni izmed njih nastopal z upanjem v srcu, da čimveč doprinese k splošnemu uspehu letošnje olimpiade. Vsak izmed njih je imel pred očmi blesteč cilj, ki mu naj prinese priznanje in slavo, čeprav se je vsakdo tudi zavedal, da more upati na uspeh le, če bo doprinesel dovolj žrtev, odpovedi in pripravljenosti.

Sicer se pa brez žrtev in odpovedi ne doseže nič velikega na svetu. Rimski pesnik Horac je zapisal: „Ničesar brez velikega truda ne daje življenja smrtnikom!“ Vodilo prvaka meništvu pa je bilo: „Per

aspera ad astra — Po težavni poti do zvezd!“

Vsa pota kvišku in v velike dalje so zaznamovana z znamenji žrtev. Koliko so jih zahtevale zračne višine, preden so ljudje mogli varno pluti preko morij in gor; koliko žrtev ledena morja, preden so dosegli zemeljske tečaje; koliko gorskih nesreč, preden so dosegli najvišje vrhove gor in koliko nevarnosti, preden so raziskali nepregledne puščave. Tudi znanosti so zahtevale nešteto žrtev, posebno kemija, medicina in tehnika. Nikakor ni tajnost, da so tudi poletji v vsemirje zahtevali svoje.

Pri tem pomislimo: če zahteva toliko žrtev boj s naravnimi silami, kaj čuda, ako jih zahteva tudi boj z demonskimi silami zmot in laži, strasti in nagonov...

MI SMO MI...!

Prav je, da smo ponosni nase. Kar je naše, nam mora biti najljubše. Seveda zaradi tega ne bomo podcenjevali to, kar ni naše ali celo v nič dajali, kar so drugi ustvarili. Staro je vodilo: svoje ljubi, tuje spoštuj!

Nič ni bolj smešnega, kakor poslušati Sicilijanca ali Kalabreža iz Južne Italije, ki se v civiliziranem svetu postavlja, kaj vse ima njegov oče, ko pa v resnici ni ločiti stanovanja od hleva. Prav nič manj smešno pa ni, če kdo v družbi ljudi samo tuje hvali in vse domače omalovažuje. To je poleg tega še žalostno!

Tak neuravnovešen človek misli, da bo njegova pohvala več vredna, če sebe daje v nič, če pozabi, da so tam, kjer je on doma, imeli kaj pokazati svetu. Tako hvalisanje najde malo odziva. Saj je vredna le tista pohvala nekaj, katero izreče človek, ki je več videl, ki več ve, ki več ima. Pohvala revčka je prav tako revna, kot je sam.

Nikar ne podcenjujmo tujih narodov in dežel. Vsak narod ima svojo veličino, zgodovino in kulturno bogastvo. V vsakem narodu so dobri in slabi ljudje, plemeniti in nasilni. Po nekaj ljudeh ne sodimo vsega naroda. Vsak narod ima duhovne velikane, znanstvenike in mojstre.

Toda podcenjevati sebe, bi bilo zelo zgrešeno. Velika nevarnost je, da pripadniki malega naroda zapadejo usodni boleznini: ko žive med velikim narodom, se splašajo ob svoji majhnosti in bi se najraje kar prele-

vili. To še posebno, če ne poznajo bogate zgodovine in kulturne dejavnosti lastnega naroda. Neki ameriški Slovenec je takole zabrusil Amerikancu pod nos: „Mi Slovenci smo že tiskali knjige, ko o New Yorku še sledu ni bilo in ko so ameriških planotah še plesali Indijanci okrog ognjev, so Slovenci že poučevali na evropskih univerzah...“

Po prvi in drugi svetovni vojni je šlo mnogo slovenskih ljudi po širnem svetu. In če pridno zasledujete rubriko „Slovenci doma in po svetu“, v našem listu, pač morete s ponosom reči: „Ni me sram, da sem slovenske krvi...“

Nekaj zlatih vesnic

Hudo je doživeti neuspeh, a hujše je, nič storiti za uspeh. (Roosevelt)

Kdor dela, pogreši lahko za 30, 50 ali celo za 90 odstotkov, kdor pa nič ne dela, pogreši za 100 odstotkov. (Pij XI.)

Časi so takšni, kakršni smo mi. (Sv. Avguštin)

Ko ste dosegli višek svojih nad, se pripravite na razočaranje!

Ne verjemite preveč temu, kar slišite, in tudi ne temu, kar mislite, da vidite.

Najboljši predstojnik, ki sem ga kdaj imel, ni dajal nikdar ukazov: izrazil je samo željo...

malašč pripravljene in privezane na verigah, potem pa so jih z vijaki potegnili kvišku. Rdeča svetloba je zalila podnožje in skale in takrat so Jasnogorci najprej ugedali oddelek trobentačev na konjih, ki so stali najbližje, s trombami pri ustih, za njimi pa druge vrste jezdecev z razvitimi prapori.

Trobentači so še nekaj časa trobili, kakor bi hoteli s temi kovinastimi glasovi napovedati vso švedsko silo in do dobrega prestrašiti redovnike; naposled so umolknili. Eden izmed njih se je oddaljil od njih, mahal z belim robcem in se približal vratom.

„V imenu Njegovega kraljevega Veličanstva,“ je zaklical trobentač, „najjasnejšega kralja Švedov, Gotov in Vandalov in tako dalje... odprite!“

„Pustite ga!“ se je odzval glas g. Kordeckega.

Odpri! so mu le vratca v glavnih vratih. Jezdec je omahoval nekaj časa, naposled je zlezal s konja, stopil za obzidje in opazivši gručo belih redovnikov, vprašal: „Kdo izmed vas je prednik samostana?“

„Jaz sem!“ je rekel o. Kordecki.

Jezdec mu je izročil zapečateno pismo in rekel: „Gospod grof bo čakal na odgovor pri Sv. Barbari.“

O. Kordecki je sklical takoj redovnike in žlahto na posvetovanje.

Na poti je rekel gospod Čarnecki Kmiticu: „Pojdij tu!“

„Pojdem le iz radovednosti,“ je rekel gospod Andrej, „zakaj sicer nimam tam nič opraviti! Saj nočem z usti služiti najsvetejši Devici!“

Ko so vsi zasedli svoje prostore v zboro-

Iz filmskega sveta

MLADINA FILMA

Da bi tudi mladina sodelovala pri dobrem filmu, se zanj zanimala in ga podpirala, so tudi v Avstriji razpisali nagradno tekmovanje, pri katerem naj bi sodelovala mladina srednjih šol, rojena med leti 1946 in 1948. Tema tekmovanja je: „Nekdo je zgubil denarico, ki leži na cesti...“ Ob tej snovi naj mladi filmski amaterji izdelajo film, ki sme trajati največ 15 minut in je lahko barvan ali črn v širini 8 ali 15 mm. Film je treba do 30. aprila predložiti centrali dobrega filma na Dunaju (Der gute Film, Wien VII. Neubaugasse 28). Pet najboljših filmov bo predloženih tudi na mednarodni mladinski razstavi v Benetkah in v slučaju, da bi kak avstrijski film prejel nagrado, bo mlad režiser tega filma osebno pozvan v Benetke, kjer ga bo čakala nagrada.

WAGNER V FILMU

Veliki skladatelj Richard Wagner je skomponiral celo vrsto oper in vendar došle še nobeno njegovih del ni prikazano na filmskem platnu. To se je sedaj zgodilo, ko so v Vzhodni Nemčiji začeli filmati njegovo opero „Leteči Holanec“. Snemanja so v Leipzigu pod vodstvom tamošnjega opernega vodje Joachima Herz, glavno vlogo pa ima poljska igralka Ana Kruchal.

DELO AVSTRIJSKE FILMSKE KOMISIJE

Leta 1956 je bila ustanovljena za Avstrijo Filmska komisija zveznih dežel, ki si je nadela nalogo, da ocenjuje filme, ki jih predvajajo v Avstriji. Znano je, da obstaja poleg te državne filmske cenzure tudi podobna katoliška komisija, ki s stališča vere ocenjuje filme. Ta slednja je precej strožja in natančneje opredeljuje ocenjene filme, kar so dolžni upoštevati kristjani. Ocene državne komisije ocenjujejo filme iz državnotičnega in vzgojnega stališča in te ocene so merodajne tudi za šolske in policijske organe.

Seveda je delo komisije precej zamudno in nikakor ni mogoče vseh predvajanih filmov sproti ocenjevati. Tako je bilo v lanskem letu 454 filmov predloženih, a le okrog 80 ocenjenih. Med temi jih je prejelo 13 oceno „zelo priporočeni“ in 35 pa predikat „priporočeni“. V vseh letih delovanja komisije je bilo ocenjenih 308 filmov.

LJUDJE HOČEJO DOBER FILM

Kar razveseljivo je dejstvo, da so se ljudje že močno naveličali slabih filmov, ki prikazujejo nemoralne ali preveč prostaške scene. To je pokazala že statistika pri nas, pa tudi v drugih deželah zaznamujejo isti pojav. Tako so zlasti v Italiji ugotovili, da so v lanskem letu bili na prvem mestu glede obiskov in dohodkov filmi, katere je katoliška komisija ocenila pozitivno, dočim so bili filmi z najnižjo oceno najslabše obiskani. Vsekakor razveseljivo znamenje!

Henrik Sienkiewicz:

OBLEGANJE

Jasne gore V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

„Proč!“ je ponovil gospod Andrej.

Oni pa so šli neprestano se priklanjaje, ker jih je davil strah in so bili srečni, da se je vse tako končalo. Zvečer jih ni bilo več v trnjavi.

Nastala je temna deževna noč. Bilo je osmega novembra. Bližala se je zgodnja zima in z dežjem so padale na zemljo prve plasti razmočenega snega. Tišina so venomer motili glasovi straž, ki so klicali od bastije do bastije: „Čuvaaj!“ V temi se je pomikal tu in tam beli habit očeta Kordeckega. Kmitic ni spal; bil je na obzidju pri gospodu Čarneckem, s katerim sta se pogovarjala o prebitih vojnah. Kmitic je pripovedoval o vojnah s Hovanskim; toda izogibal se je pripovedovati, kako se jih je udeleževal sam; gospod Peter pa mu je pravil o praskah s Švedi v okolici Krakova, pri čemer se je malo pohvalil in govoril takole: „Naredilo se je pač, kar se je moglo. Vsakega Šveda, vidiš, katerega se mi je posrečilo razklati, sem si zaznamoval z vozli na vrvi pri sablji. Imam že šest vozlov, pa ako Bog da, jih bo še več! Zato nosim sabljo vedno više pod pazduho... Kmalu ne bo te vrvice, toda ne razvežem jih, marveč bom dal vdlati v vsak vozle po en kail in po vojni obesim trak kot zaobljubo.

8 Kaj pa ti, gospod, imaš že kakega Šveda na vesti?“

„Ne!“ je odgovoril osramočen Kmitic. „Nedaleč od Sohačeva sem razbil četo, toda to so bili razbojniki...“

„S Švedi je težje, ker redkokateri ni čarovnik... Od Fincev so se naučili čarodejstev in vsak ima po dva ali tri vrage za služabnike. So pa tudi taki, ki jih imajo po sedem. Ti jih ob spopadu zelo varujejo... Toda če pridejo semkaj, jim vrage nič ne bodo pomagali, zakaj v okolici, kjer se vidijo stolpi, ne pride vražja moč do veljave. Gospod, gotovo si slišal o tem?“

Kmitic ni nič odgovoril, obrnil je glavo in začel pozorno poslušati. „Gredo!“ je rekel nenadoma.

„Kaj? Za Boga! Kaj govoriš, gospod!“

„Konjenico slišim.“

„To je samo šum dežja in vetra.“

„Pri ranah Kristusovih! To ni veter, to so konji! Jaz imam izboren posluš. Gre številna konjenica... in blizu so že, le veter je glušil. Čuvarij!“

Kmitičev glás je zbudil v bližini dremajoče in okostenele straže, toda komaj je končal, ko so se v dolini, v temi oglasili presunljivi zvoki tromb in začeli igrati dolgo, žalostno, strašno. Vsi so se prebudili iz sna osupli, prestrašeni in izpraševali drug drugega: „Mar ne kličejo trombe k sodnemu dnevu v tej tih noči?...“

Potem so začeli prihajati redovniki, vojaki, žlahta. Zvonarji so hoteli k zvonovom in takoj so se oglasili vsi: veliki, manjši, majhni, kakor bi zvonili k požaru, ter mešali svoje glasove z glasom tromb, katere niso nehale trobiti.

Vrgli so prižgane lunte v sodčke s smolo,

valnici, je prelomil o. Kordecki pečat in čital sledeče: „Ni vam neznano, častiti očetje, kako srčno naklonjen sem bil vedno temu svetemu kraju in vašemu zboru in kako vztrajno sem vas ščitil in obsipal z dobrotami. Radi tega bi želel, da bi se prepričali, da se moja naklonjenost in vdanost tudi v naslednjih časih ni ohladila. Ne kot sovražnik, temveč kot prijatelj prihajam danes semkaj. Brez bojzani izročite pod moje pokroviteljstvo svoj samostan, kakor to zahtevajo časi in današnje prilike. Tako dosežete mir in varnost, po čemer hrepenite. Obetam vam svečano, da se svetišča nihče ne dotakne, da vaše imetje ne bo uničeno; sam bom nosil vse stroške in vam še celo pripomorem do sredstev. Pomislite torej dobro, koliko pridobite, če me zadovoljite in mi poverite svoj samostan. Ne zabite tudi tega, da vas lahko doleti še večja nesreča od groznega generala Müllerja, čigar povelja bodo tem groznejša, ker je krivoverec in sovražnik prave vere. Če pride on, se boste morali vdati sili in izpolniti njegovo voljo; in zaman boste obžalovali z boleščjo v dušah in telesih, da ste prezrli moj sladki svet.“

Spomin na nekdanje dobrote Vreščovičeve je silno ganil redovnike. Bili so taki, ki so zaupali njegovi naklonjenosti in hoteli videti v njegovem svetu odvrnitev bodočih porazov in nesreč.

Toda nihče se ni oglašil, kaj poreče o. Kordecki. Ta pa je molčal nekaj časa; potem pa je rekel: „Ali bi prišel pravi prijatelj ponoči ter s tako mogočnim glasom tromb in piščalk strašit speče služabnike božje? Ali bi prihajal na čelu teh tisočev oboroženih vojakov, ki stojé sedaj pod zi-

P * I * S * A * N * O * * * B * R * A * N * J * E

MATEVZ RAINER:

(16)

MOJI SPOMINI

Leta 1932 so bile zopet občinske volitve, pri katerih smo se še bolje odrezali in sem bil ponovno izvoljen za župana. Tedaj je bil okrajni glavar dr. Lampersberger, zelo veren, vesten in natančen gospod. — Jaz sem z njim zelo lahko delal. Ko smo bili zbrani župani celega okraja — bilo nas je okrog trideset po številu — me je prišel v klop, kjer smo sedeli, večkrat pozdravit in me po marsičem vprašal. Bilo mi je včasih prav sitno, da je prišel roko podajati le meni, Slovencu, ko so bili med župani celega okraja možje z visokošolsko izobrazbo — tudi doktorji. Še danes ne vem, s čim sem mu tako ustregel.

Večkrat sem bil povabljen v tedaj najprvovrstnejši hotel „Excelsior“, ko je prišel tja kak minister ali kak drug visok državnik. Bil je ta hotel last gospe ddr. Hechtove, po imenu Luisa Hecht-Neustadt.

V začetku junija 1926 je bil lastnik teda-

nje vile Anna ob Jezeru princ Livio Borghese. Ta je zaprl neko vozno pot, ki je peljala deloma čez njegovo posestvo. Prišle so na občino pritožbe. Zato je prišla tudi komisija na sporno zemljišče in tam sem princu povedal, da je to nepostavno storilo. Nato je rekel: „Če je pa tako, napravim poklon in se umaknem. S tem je bila pot zopet odprta.“

Pri tej komisiji je bil tudi zastopnik vlade navzoč. Po izvršenem uradnem poslu povabi naju z omenjenim uradnikom v njegovo villo na majhen prigrizek. Tam na mizi sem videl zelo lepo umetno izdelano vazo, podarjeno od Heimatdiensta, kot zahvalo za prinčevsko delo pri plebiscitu. Ta princ Livio Borghese je bil pri plebiscitni komisiji predsednik italijanske delegacije. Pri pogovoru reče princ: „Da je ostalo to ozemlje pri Avstriji, sem naredil jaz!“ Torej ni preveč, če je daroval Heimatdienst princu

za to veliko delo lepo villo ob jezeru z obsežnim zemljiščem in jezersko obalo. Ta vila se je prej imenovala „Vila Anna“, pred leti je pa bila prodana in se imenuje sedaj „Cap Wörth“. Sedaj je lastnik „Jugendheim der österr. Gewerkschaften“. Tu je izmenoma nastanjenih na dopustu nad 200 mladih fantov raznih poklicev, ponajveč z Dunaja.

Od leta 1934 dalje je v Avstriji ob novih političnih razmerah v vsaki občini nekdo nadzoroval vse delo in gibanje. Nekateri teh oseb so bile zelo marljive in delavne; takega človeka smo imeli tudi pri nas. Vsak uradni dan je prišel že zgodaj zjutraj v urad in je vsako delo in ljudi nadzoroval, posebno pa moje delo. V uradu je sedel in nadzoroval cel dan. Moje delovanje njemu, kakor sem spoznal, ni posebno ugajalo. Pisal se je Franc Šterbenk, upokojen rudar, doma pri Trbovljah na Štajerskem. Njegova žena je bila domačinka. Sezidala sta si v Logi vesi hišico. Ker pa je bil ta Šterbenk tujec, ni poznal ne naših ljudi ne našega življenja, ne šeg in navad, a hotel je imeti pri vsem svojo komando. Jaz sem kot domačin poznal vsakega človeka v občini in, ker sem bil že 12. leto župan, prej pa od leta 1908 do leta 1916 občinski tajnik tega Ortsgruppenleiterja, nisem vsega poslušal in ubogal. Za 10. oktober 1935 je hotel imeti vse slavnostno. Rekel sem mu: „Pustimo raje vsa razdražljiva dejanja in ne razburjajmo na novo. Saj se je vse pomirilo in vsi živimo složno v miru.“ To ni pomagalo, naznanil me je pri oblasti in jaz sem bil tako kot župan odstavljen, brez navedbe vzroka.

Kako je farovski Lip iz St. Ilja v Tinje vozil

Za hlapca v farovžu v St. Ilju je bil Lip. Vsestransko priden in zastopen človek, a bil je zelo šegav in muhast. Ker tedaj — dobrih sto let je od tega — še ni bilo železnice, še manj pa avta, je imel skoraj vsak župnik na deželi konja in po nekaj krav. Živino je moral ponavadi oskrbovati hlapec, ker je morala kuharica zraven gospodinjstva še svinje krmiti. Tedaj je bila za kuharico oz. gospodinjko Mojca, doma v Tinjah.

Ta bi šla rada v pozni jeseni, še preden zapade sneg, svojce v Tinjah obiskat, ter reče Lipu, da bi jo peljal že prihodnji ponedeljek zgodaj zjutraj v Tinje. Brž ji obljubi, zraven pa že kuje načrt. Ker vas St. Ilj ni tako znana kot Tinje, kjer je proštija, hočem tu nekaj opisati. St. Ilj leži komaj četrt ure severno od Drave, od koder je lep razgled po Rožu. Tu pod St. Iljem se Drava najbolj približa Vrbskemu jezeru in niti 4 km ni oddaljena od tega. Vmes se dviga gora Jerberg s cerkvico sv. Katarine

Zagloba*

Ze davno sem želel, blodeč po sveti, da kot pesnik mogel bi zapeti ljubezni čiste pesmice sladkó, da ganil devi bi srce trdo.

Da pesmi moje bi glasovi mili rojake moje s težkih sanj budili! Besedo materno da vzljubijo, da tujc oholi ne pogubi jo.

Da ljubav vroča kot ognjeni cveti v njih srcih spet začela bi cveteti za narod naš, domovje nam lepo, ki tujc po njem steguje že rokó.

A nisem v stanu, duh slabotni slutiti da manjkajo mu znanosti peruti; drugače bi modern postal poet, visoko k soncu šel bi moj polet.

Zato le bolj pohlevne pesmi kujem, srce si svoje z njimi olajšujem; izlivam v pesmice svoje gorjé, in z njimi grejo želje vse sladké.

A najsrčnejša želja ta bi bila, da brate vse v ljubezni bi združila; sosedu sosed naj poda rokó, razprtje vse pozabljeno bi b'lo.

A. G.

*) zagloba = zaglobiti se v delo, v knjigo, v vprašanje.

Zgodbe davnih dni

(Pripoveduje Jožef Vauti, kmet na Rutah pri Rinkolah)

Zdaj, ko je zunaj zima in mraz, najraje v topli kuhinji sedim in fajfo tobaka kadim. Pri tem se mi radi budijo spomini na mlada leta in na to, kar so nam otrokom radi pripovedovali rajni oče. Večkrat so nam pripovedovali o svojem očetju, našem dedju. Dve zgodbi o dedju bi vam rad v našem listu podal.

1. Naš dedej in ropar

Naš dedej Anton so bili mojster tkalcev. Tkali so sami in imeli tudi pomočnike, katere so pošiljali k drugim kmetom v štero¹. Tudi moj oče Filip so se od njih naučili tkati prt. Pa tudi drugače so bili zelo podjetni. Trgovali so z žitom, maslom, jajci. To in pa zaklane mlade svinje so vozili s konjem v Celovec. Takrat še ni bilo železnice iz Maribora v Celovec. Pot je bila dolga, kakih osem ur so potrebovali tja in enako nazaj. Kmalu po polnoči so odrinili in se vrnili pozno zvečer domov.

Dobrova se imenuje gozd, ki se razprostira od Blata do Sinče vesi. Dve in pol ure rabiš peš, da ga prehodiš. Takrat je bil še močno zarasel. V goščah je bilo pripravno skrivališče. Večkrat se je zgodilo, da je kak ropar napadel in oropal voznike. Moj

1) v štero = hoditi po hišah, po domah delati.

dedej so se te nevarnosti zavedali in so denar skrivali v nogavice.

Nekoč jih na povratku iz Celovca pričaka kruljav mož in jih prosi, da bi ga vzeli na voz. Ko se nekaj časa peljeta in razgovarjata, pravi mož: „Ali se nič ne bojiš roparjev? Ti vedo, da v Celovcu vse prodaš in imaš denar.“ Dedeju se je kar zdelo, da mož nima poštenih namenov. Mirno odgovori: „E, saj ne vedo, kje imam denar. Sem pameten dovolj, da ga ne nosim v žepu. Skrijem ga tu v žakelj med konjsko krmo. Tam ga pač nihče ne bo iskal!“

Čez nekaj časa dedec zagrabi žakelj, ga vrže na tla in hoče skočiti z voza. Dedej ga hitro zagrabi zadaj za ovratnik jopiča, a mož pri skoku z voza potegne roke iz rokavov, pusti jopič v rokah dedeja, pograbi na tleh vrečo in izgine v goščavi, dedej pa udarijo konja in dirjajo naprej.

Zaman je tolovaj brskal v vreči in iskal denar, dedej pa so se domov pripeljali s še enim jopičem.

2. Moj dedej in ciganki

V tistih časih je bilo veliko ciganov. Vlačili so se iz kraja v kraj, prosjčili in kradli in skušali iz ljudi izvabiti denar in jestvine z vedeževanjem.

Nekoč je prišla k dedju ciganka, moletovala za meso in se ni dala na noben način odgnati.

(Dalje na naslednji strani)

A o. Tomicki je pripomnil: „Vojna ni naša stvar, poslušajmo torej, kaj pove viteštvo, ki je prihitelo v samostan pod varstvo božje Porodnice.“

Tu so se uprli vsi pogledi v gospoda Zamojškega, najstarejšega po letih in največljivejšega po činu; ta pa je vstal in izpregovoril sledeče besede: „Gre za vašo usodo, prečastiti očetje. Primerjajte torej sovražnikovo moč z odporom, ki ga lahko postavite po svojih silah in sredstvih, in ravnajte po lastni volji. Kakšen svet vam moremo dati mi, vaši gostje? In vendar, ker nas vprašate, častiti očetje, kaj naj storite, vam odgovarjam; dokler nas sila ne premore, naj bo daleč od nas misel, da bi se podali. Zakaj sramotno in nevrudno je si sramotno popustljivostjo odkupiti negotov mir od besedolomnega sovražnika. Prihiteli smo semkaj prostovoljno z ženami in otroki ter se podali pod pokroviteljstvo najsvetejše Device in se s trdno vero odločili z vami živeti in, če Bog hoče, tudi umreti. Zares boljše nam je tako nego sprejeti sramotno suženjstvo ali pa gledati na sramotenje svetišča... O! Gotovo bo ta Mati najvišjega Boga, katera je navdahnila naše srce z voljo, da jo branimo proti brezbožnim in zapeljanim krivovercem, prišla na pomoč pobožnim nameram svojih služabnikov in podprla pravično obrambo!“

Tu je gospod mečnik sieradski umaknil. Vsi so razmišljali njegove besede, krepeč se z njegovo vsebino. Kmitic pa je priskočil in poljubil roko najstarejšega moža.

Ta prizor je ugodno deloval in vsakdo je videl v tem mladeničevem zanosu dobro znamenje. Volja, braniti samostan, je zrasla in objela vsa srca.

Sklenili so, da odpošljejo dva redovnika k Vreščoviču z izjavo, da ostanejo vrata zaprta in da se bodo obleganci branili. Do brambe jim daje pravico kraljevo zaščitno pismo.

Toda poslanca sta imela vseeno nalogo, da pokorno prosita Vreščoviča, naj odneha od svoje namere ali pa jo odloži toliko časa, dokler ne dobé redovniki dovoljenja od o. Teofila Bronievškega, redovniškega provinciala, ki je bil takrat na Šleskem.

Poslanca sta šla iz obzidja, ostali pa so čakali s trepetajočim srcem, zakaj te menih, nenavajene vojne, je vendar bilo strah ob misli, da je ura odbila in prišel trenutek, ko jim je bilo izbrati med dolžnostjo ter jezo in maščevanjem sovražnikovim.

Toda preden je minilo pol ure, sta se oba očeta zopet prikazala pred zborovalci. Glavi sta imela povešeni na prsi, na blelih obrazih se jima je brala žalost. Molčé sta dala o. Kordeckemu novo Vreščovičevo pismo. Ta ga je vzel in glasno prečital. Bilo je osem točk kapitulacije, pod katerimi je Vreščovič pozval redovnike, naj predajo samostan.

Ko je prednik prečital, je dolgo gledal zbranim v obličja. Naposled pa je rekel s svečanim glasom: „V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha! V ime prečiste in presvete Bogorodice! Na obzidje, ljubljene bratje!“

„Na obzidje! Na obzidje!“ se je oglašilo kakor en glas.

Čez hip je jasen plamen osvetil podnožje samostana. Vreščovič je ukazal zažgati poslopja pri cerkvi sv. Barbare. Požar, ki je objel stara poslopja, je vedno bolj rasel.

V kratkem so se dvignili proti nebu stebri rdečega dima, med katerim so se svetili iskreci ognjeni jeziki. Naposled se je po oblakih razlil en sam požar.

Pri blesku ognja so se videli oddelki vojakov jezdecev, ki so se naglo premikali iz kraja v kraj. Začele so se navadne vojaške svojevoljnosti. Jezdci so izganjali iz hlevov govedo, katero je prestrašeno begalo okoli in polnilo ozračje z žalostnim mukanjem; ovce, stisnjene v gruče, so sille na slepo k ognju. Smrad po zažganem se je širil na vse strani in dosegel višino samostanskega zidovja. Mnogo oblegancev je prvič videlo krvavo obličje vojne in njihova srca so drgetala od strahu ob pogledu na ljudi, ki so jih vojaki preganjali in sekali z meči, in ženske, ki so jih vlačili za lase. In pri krvavem blesku požara se je vse videlo kakor na dlani. Krik in celo besede so prihajale razločno do ušes oblegancev.

Ker se samostanski topovi do takrat še niso oglašili, so jezdec poskakali s konj in se približali do samega podnožja ter potrešavali z meči in mušketai.

Vsak hip je prilomastil kak orjak z rumenim ovratnikom, položil roko k ustom, lagal in grozil oblegancem, ki so ga potrpežljivo poslušali, stoječ pri topovih in prižganih luntah.

Gospod Kmitic je stal poleg gospoda Čarneckega baš ob cerkvi ter videl vse natančno. Na lici mu je stopila silna rdečica, oči so bile podobne dvema svečama, a v roki je držal izboren lok, ki ga je dobil po očetju. Ta pa ga je bil uplenil pod Hočimom neke mu slavnemu agi. Slišal je torej groznje in izmišljotine.

(Dalje prihodnjič)

Zgodbe davnih dni

(Nadaljevanje s 7. strani)

Dedej pokliče sina in mu glasno naroči: „No, pa pojdi v kaščo in odreži od tiste svinje, ki nam je poginila, en kos mesa za to ženo!“

Ko ciganka to sliši, jezno zavpije: „O, mesa od crknjene svinje pa že ne bom jedla! Sama ga požrila!“ Zamahnila je z rokami in jezna odšla. Dedej in sin pa sta se smejala, da sta se ciganke tako zvitro znebila.

Druga ciganka je nekoč prigravarjala dedeju, naj ji da denarja, pa mu bo iz dlani srečo napovedala.

„Kako boš vedela, kakšna sreča me čaka?“ se je branil dedej.

„Mi cigani vse vemo,“ je trdila ciganka. „Jaz vem tudi za vaše misli!“

Tedaj se dedej stegne za klop, vzame palico in mlati po ciganki. „Baba, če si vedela za moje misli, zakaj si potem prišla sem in zakaj nisi pravočasno zbežala pred palico!“

Seveda je sedaj ciganke hitro zmanjkalo.

3. Zaklad sem videl

Zdaj pa še eno zgodbo, ki sem jo sam doživel! Bilo je sredi julija 1905. Star sem bil 15 let. Z rajnim očetom sva vozila gnojnico na pokošene travnike. Takrat še nismo imeli gnojnicne jame. Gnojnica se je nabirala na dvorišču pod svinjaki. Oče so jo zajemali z dolgoročnim žeharom¹ in jo zlivali skozi lijak v sod na vozu. Proti koncu je bila gnojnica gostejša in bi se lijak kmalu zamašil. Zato sem stal na vozu in z dolgo palico dregal vanj in mešal. Ko sva počrepala vso nabrano gnojnico in so se pokazala tla gnojišča, sva zagledala vogel železne plošče. Oče so z žeharom potrkali na ploščo in rekli: „Kaj pa je ta plošča tukaj? Te pa še nikoli nisem videl!“

Ko sva gnojnico raztočila po travniku, spregla vole, sva sedla k južini. Po južini so oče kakor navadno legli na postelj, da se spočijejo, jaz pa sem šel za drugim de-

lom. Prej kot navadno pa so bili oče naenkrat spet na dvorišču in me klicali: Joza, Joza, pridi hitro sem! Hitro spet voz na dvorišče in zlijva vanjo še gnojnico, ki se je skupaj natekla. Morava dvigniti ploščo! Jaz sem se na nekaj spomnil! Danes je god sv. Marjete. Ta dan se prikažejo skriti zakladi! In pri nas pa je zakopan zaklad! Debelo jih gledam, o kakem zakladu pri naši hiši še nisem nikoli slišal. Oče pa pripovedujejo:

Leta 1809 so tu bili Francozi, Napoleonomi vojaki. Bili so nasilni, kradli in ropali so. Moj dedej so pa imeli veliko srebrnega denarja. Bali so se zanj in so ga zakopali. Moj oče so bili takrat stari šele 10 let. Zato mu niso povedali, kje je denar zakopan. En francoski vojak je pri nas obležal in umrl vsled nalezljive bolezni. Od njega sta se našla boleznidedej in babica in

Pust v Mohorjevem domu

Če že vse praznike obhajamo in se spominjamo vseh godov, kako bi zgrešili veseli pustni čas, zlasti pustni torek.

Dobro se spominjam lanskega pusta in zabavnih igrice, ki smo jih igrali. Letos pa je že tako izgledalo, da nič ne bo. Vse je namreč govorilo samo o Innsbrucku in olimpiadi. Pa sem se zmotil. Tako smo imeli veselo zabavo mask in igrice in muzike, da si sploh kaj bolj veseloga ne morem misliti. Kako smo hiteli iz šole domov, četudi so bile polne ulice našemljenih in na Novem trgu pa toliko ljudi, da sem se le s težavo prerinil skozi.

Spotoma sem šel tudi v stolnico, kjer je bilo izpostavljeno Najsvetejše in so ljudje molili v zadoščenje za grehe, ki se prav pustne dni dogajajo. V cerkvi pa sem našel še druge soščolce in med potjo do Mohorjeve smo se dogovorili, kako se bomo zvečer oblekli. Ko pa pridemo v učilnico,

nih. Kljukasti križ je nekoč preganjal slovensko besedo, slovensko pesem kakor povsod drugod, tako tudi v tej cerkvi. Hitler je vendar že davno minil, na kamenski cerkvi pa je še danes videti kljukaste križe! Ko jih človek gleda, se mu zdi, kakor da se posmehujejo v svet, ko danes tu in še marsikje na Koroškem nadaljujejo delo kljukastega križa — zaslepljeni domači ljudje. Res, prav bi bilo, da bi kljukasti križi zginiti iz pročelja kamenske cerkve. Še bolj bi pa bilo potrebno, da bi zginit duh kljukastega križa, ki ga je čutili v mišljenju in ravnanju nekaterih Kamenjanov (to še mi v sosednje fare včasih bridko občutimo!) in ki ga je bilo nekaj čutili tudi pri delu okoli novih zvonov, pri sporedu blagoslovitve, prav gotovo pa v pisanju kamenskega dopisnika KL.

PISMO IZ ŠVICE

Šmihelski farni mladini se zahvaljujem v imenu podjunskih deklet, ki žive v tujini, ko nas tako lepo razveseljujejo s pismeni pozdravi in voščili. Še posebno v božičnih praznikih, ko se počutimo tako osamljene, nas s svojimi domačimi besedami osrečujejo. Močno smo jim hvaležne za to blago delo.

Bodite vsi prav lepo pozdravljeni

Dekle iz Švice (W. P.)

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 24. 2.: Poročila, objave. Pregled sporeda. — Odlomki iz Verdijeve opere Rigoletto s posnetki predstave Narodnega gledališča iz Ljubljane ob priliki gostovanja v Celovcu (23. 2. 1963). — 18.00 Športni obzornik. Manuskript Mirko Bogataj. — TOREK, 25. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Komedijanti v odski luči in na dnevni svetlobi (3.) Marijan Rus pripoveduje anekdote iz teatarskega življenja. — SREDA, 26. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 27. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Nadaljevanje Verdijeve opere Rigoletto s posnetki napravljenimi ob priliki gostovanja Narodnega gledališča iz Ljubljane v Celovcu.

PETEK, 28. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Novice, ki jih zbira Blaž Singer. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Zena in dom. — SOBOTA, 29. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca... Voščila. — NEDELJA, 1. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

oba umrla. Mojega očeta pa so vzeli Komarjevi v Humčah in so tam ostali, dokler niso odrasli in prevzeli hišo. Zaklad pa je ostal skrit in še le midva sva danes naletela nanj. Zdaj ga bova pa dvignila!“

Ko sva počrepala vso nabrano gnojnico, sva iskala ploščo, a je ni bilo. Kopala sva na tistem mestu in okrog — o plošči nobene sledi!

Prišli so mati in sva jim povedala, kaj iščeva. Pa so vedeli povedati, da se zakladi prikažejo vsakih 100 let in le za kratko časa kakemu človeku. Če ga hitro dvigne, je bogat, če ne, pa se zaklad spet skrije. Torej sva ga zamudila!

Torej leta 2005 na dan sv. Marjete se bo zopet pokazal. Sam tega dneva ne bom več doživel. Naročil bom pa sinu, naj svojim otrokom to pove. Če takrat ta zaklad srečno dvignejo, naj precejšen del pošljejo za tiskovni sklad „Našemu tedniku — Kroniki!“

¹) žehtar = golida, korec, kablica

Rekordni jugoslovanski obisk Dunajske revije na ledu

Ze nekaj let sem se zlasti v sosedni Sloveniji (deloma tudi na Hrvaškem) vedno bolj zanimajo za gostovanje Dunajske revije na ledu v glavni velesejski hali v Celovcu. Temu primerno narašča tudi vsakoletni obisk.

Prva leta tega gostovanja je bil obisk bolj skromen; to deloma tudi zato, ker se ni bilo točnih medsebojnih dogovorov in torej tudi ne prave organizacije. Bolj intenzivno so se pristojne oblasti in tujskoprometne organizacije začele s tem vprašanjem baviti lani. Takrat je obiskovalo to znamenito revijo nad 6000 ljudi iz Slovenije.

Letos pa se je, verjetno tudi vsled pripovedovanja onih, ki so te predstave že videli in so bili vsi navdušeni nad njihovo odlično umetniško kvaliteto, zanimanje izredno povečalo in je bilo po približnih cenitvah obiskovalcev iz Slovenije približno 14.000. V znak nekakega tudi zunanjega priznanja tega dejstva se je odločil ravnateljstvo velesejske kot priveditelj gostovanja in celovški magistrat, da počastita 12.000. in 12.001. obiskovalca iz Jugoslavije. To se je zgodilo to nedeljo pri popoldanski predstavi. Bila sta to Stanko Ravnik iz Jesenic in Anton Arh iz Dobrave. V imenu celovške občine ju je pozdravil podžupan Seidling in jima izročil ilustrirano knjigo o Celovcu in posebno pisemno županovo zahvalo. Članica umetniške skupine revije Joan Haanappel pa jima je izročila darilo ravnateljstva: prvemu zlato zapestno uro, drugemu pa srebrno. Nato se je zahvalil v imenu obiskovalcev iz Jugoslavije generalni konzul Jugoslavije v Celovcu Franc Pirkovič in je izročil štirim glavnim članicam revije šopke cvetja.

Filmska ocena

Borovlje. — Sobota, 22. februarja: Die Nylon-schlange (IV). — Izsiljevalec umori svoje žrtve, ki mu nečijo plačati. Brezsmiselni kriminalni film s slabo režijo. — Nedelja, 23. februarja: Mit besten Empfehlungen (III). — Film po istoimenskem odrskem delu Hansa Schuberta. — Torek, 25. februarja: Gib Zunder, Eddie (IVa). Eddie Constantine hoče — po znanem načinu — odpraviti svoje zvite dediče. Dolgočasni film prekorači včasih tudi meje nravnosti. — Četrtek, 27. februarja: Desperados (IVa). — Slab film iz divjega zapada. — Nekdo, ki ga obtožujejo umora, najde v šefu tatov morilca svoje žene.

Bistrica v Rožu. — Sobota, 22. februarja: Austerlitz. — Glanz einer Kaiserkrone (IV). — Barvasti film o Napoleonu, ki nastopa kot dobrohoten vladar. Prikazuje takratni čas, okolje in življenje genialnega vojskovodje in cesarja Francozov. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Nedelja, 23. februarja: Waldrausch (II). — Lahka sentimentalna ljubezenska epizoda in zdrav humor označujeta ta Ganghofer-film, v katerem je zidava zajeznega nasipa v ospredju. Za odrasle in mladino! — Sreda, 26. februarja: Ein Mann allein (IV). — Lep barvasti film z večjimi ljubezenskimi zapletkami. Za odrasle in zrelejšo mladino!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 21. febr., ob 19.30: Der Kaukasische Kreidekreis (Kavkaški krog s kredom). — Sobota, 22. febr., ob 19.30: Arabella. — Nedelja, 23. febr., ob 15. uri: Der Kaukasische Kreidekreis (Kavkaški krog s kredom), 7. predst. za podeželski abonma in ob 19.30: Maske in Blau (Modra maska). — Torek, 25. febr., ob 10. uri: Zar und Zimmermann (Car in tesar) — zaključena predst. za šole — in ob 19.30: Irma la Douce — enkratno gostovanje Karin Huebner. — Sreda, 26. febr., ob 19.30: Der Kaukasische Kreidekreis (Kavkaški krog s kredom). — Četrtek, 27. febr., ni predstave.

MAJI OGLASI

Za letno sezono 1964 iščemo domača dekleta za kuharico, kuhinjsko pomočnico, natakarico in sobarico. Ponudbe na gostilno-penzion „Trinkwirt“, Drobole — Drobolach am Faaker See.

Malo posestvo, 10 minut od asfaltirane ceste, 30 minut do kolodvora, 4 ha zemlje, redi 4 krave, s krasnim razgledom od sv. Katarine do Golice, primerno za letovišče, na prodaj. Pojasnila daje Štefan Markt, Šmiklavž 12, p. Ruda-Ruden, Koroška.

Televizijske aparate in radijske aparate vseh znamk

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

79. DUNAJSKI MEDNARODNI VELEJSEM

od 15. do 22. marca 1964

TEKSTIL IN MODA: Salon krzna — Luksuzni predmeti — Izdelki umetnostne obrti — Igrače — Razstava športnih potrebščin. Modne revije.

POSEBNE RAZSTAVE: „Tako se stanuje v Evropi“ in „Vse za dojenčka“.

RAZSTAVA POHIŠTVA na sejmišču, severozapadna hala.

KOLEKTIVNE RAZSTAVE ZAVODOV ZA POSPEŠEVANJE GOSPODARSTVA Spodnje Avstrije in Tirolske.

TEHNIKA, INDUSTRIJA, OBRT: Stroji — Naprave — Orodje — Umetne snovi — Razstava koles in kolesarskih pritisklin — Tehnika v gospodinjstvu.

KMETIJSTVO: Posebna razstava „Lepše življenje na kmetiji“ — Razstava kmetijskih strojev s predvajanjem — Semena — Razstava plemenske in za izvoz uporabne živine — Hranila in poživila — Vinska poskušnja.

Obiščite 14.000 m² veliko jubilejno halo na razstavišču!

Oba velesejska kompleksa — velesejska palača in velesejsko razstavišče — sta odprta vsak dan od 9. do 18. ure, vinska poskušnja in sejmišče živil pa do 20. ure.

Pripusti na železnih in avtobusnih progah za zunanje obiskovalce sejma. Velesejske izkaznice so na razpolago pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah in pri vseh s posebno opozorilno tablo označenih prodajalnah (potovalnih pisarnah itd.).

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravi la izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

KL) sabotirajo, to se pravi v obraz bijejo glavni zahtevi krščanstva — ljubezni, ali če hočete — glavni zahtevi vsake demokracije — spoštovanju človekove osebnosti!

Za konec naj še to povem. Po blagoslovitvi zvonov so se delavci ročno obrnili in je prvi zvon kmalu začel iti na viš proti svojemu mestu v zvoniku. Vsi smo ga z očmi spremljali. Pri tem je pa marsikomu pogled obvisel na skupini kljukastih križev, ki jih je pred leti nekdo zapraskal v pročelje kamenske cerkve. Rečem vam, to je bilo tako, kakor če bi med lepo rumeno solato nenadoma dobil slinastega polža! Čas bi bil, sem si mislil, da bi ti kljukasti križi zginit! Pri lepi slovesnosti blagoslovitve zvonov so bili še posebno žalosten okras za cerkev. Preveč spominja to znamenje na čase krivic, trpljenja in preganjanja nedolž-